

HEIDECKER (Vincent)

DE ARTE BIBENDI

(2540 vers)

(dit *Opsopoeus*)

Le texte donné ici est celui de l'édition faite à Francfort-sur-le-Main, en 1578.

DE ARTE BIBENDI LIBRI TRES, AUCTORE VINCENTIO OBSOPOEO GERMANO.

PRAEFATIO AB AMICIS SCRIPTA

IOACHIMUS CAMERARIUS LECTORI.

B0_1 v.1 Hoc viso ebrietas oculo manante libello,
 2 haec fertur tremulo verba locuta sono.
 3 Nunc minus inter ero externos despecta meosque,
 4 cum mea jam certa pars ratione bibet.
 5 Ante erat ille furor, nunc est doctrina futura,
 6 nunc etiam ars animi desipientis erit.
 7 Quid dicam, an fieri credam potuisse ? Quod iste
 8 insanire docet cum ratione liber.
 9 Gloria magna mea est : sed ut haec quoque magna futura
 10 est tua vinosae noctis amica cohors.
 11 Discite, ait, bona res est discere ; plura volebat
 12 dicere, sed dubii vox erat illa soni.
 13 Ergo caput figens cervice in pectore flexa
 14 incertum balbo murmur ab ore dedit.
 15 Sed sicut quidam se percepisse putabant,
 16 auctori grates visa referre fuit.

D. SEBASTIANI HAMAXURGI CARMEN.

B0_2 v.1 Juppiter e celso nuper prospexit Olympo,
 2 conditor ut mundi cerneret hujus opus.
 3 Proh quid (ait) video, veri ignorantia corda ?
 4 Quis vos mortales occupat error iners ?
 5 Proh quot ego aspicio redolentia dolia Bacchum ?
 6 Dolia vix longo deinde replenda die.
 7 Omnia vesanus furor implicat, omnia toto
 8 sub caelo demens possidet ebrietas.
 9 Sardanapalineis respondent omnia curis,

10 et sedet in primo mustea turba loco.
 11 o curvum genus ? o mores ? o saecula ? cur fas ?
 12 cur recti studium displicuisse queat ?
 13 An quia non procul illa dies suprema futuri
 14 iudicii ? aut magni terminus orbis adest ?
 15 Est aliquid clausum tanto sub pondere rerum
 16 quod modo ne pergam pandere, fata vetant.
 17 Utcumque hoc veniat, maturans omnia tempus
 18 pandet, et ulciscens, facta sinistra, dies.
 19 Dixit : et astantem compellat nomine natam,
 20 (nomen erat natae, sic puto, Sophrosyne)
 21 accipe (ait) quae trado tibi mandata salutis,
 22 namque mei sensum pectoris illa tenent.
 23 Quaerere mortales caelestia templa monebis,
 24 omnia perpetuae quae bona pacis alunt.
 25 Aut scelerum poenas, Nemese sub iudice, pendant.
 26 Plurima dicturum, non tulit hora brevis.
 27 Illa tamen cari exsequitur mandata parentis,
 28 et petit humanum, Sobria virgo, genus.
 29 Si quaeras quae ejus fuerint exordia praesens
 30 nimirum e multis pauca libellus habet.

GEORGII LAETI TETRASTICHON.

B0_3 v.1 Qui bibit, arte bibat, vincit Vincentius omnes,
 2 quotquot potandi de ratione docent.
 3 Haud, velut apparet, levis ars est, vina bibendi,
 4 quae nisi fert docto commoda, damna rudi.

SEBALDUS HEYDEN LECTORI.

B0_4 v.1 Crimina qui melius fieri docet arte, Magister
 2 improbus, haud quicquam laudis habere potest.
 3 Quo fit, Naso, tuos ut nunc vitemus amores,
 4 quod nos insanos cum ratione facis.
 5 Dum ratione regi nequeat quaecumque modo res
 6 consilioque vacat. Desipit omnis amans.
 7 Ars non est scelerum, virtuti regula servit.
 8 Ut quae sola suis constet ubique modis.
 9 Hinc melius noster Vincentius utitur artis
 10 nomine, qui sanos cum ratione facit.
 11 Non docet ut nimium potetur, quin magis urget
 12 ut sit et in potu cum ratione modus.
 13 Ebria detestans convivia, Sobria laudat.
 14 Cui parens, numquam plus satis ille bibet.

VINCENTII OPSOPOEI, LIBER PRIMUS, DE ARTE BIBENDI.

B_1 v.1 Si quis in hac artem non noverit urbe bibendi
 2 me legat, et lecta doctior arte bibat.
 3 Arte laboriferi tolluntur in astra Colossi :
 4 arte per undisonas navita currit aquas.
 5 Gnosius audaci quoque Daedalus arte volavit :
 6 nullus erit qui non vincitur arte labor.
 7 Dulcia symposiis ne vina bibamus inepti,
 8 et Bromius nobis arte colendus erit.
 9 Qui nisi praecipua, sicut decet, arte colatur,
 10 iratum cultor sentiet esse deum.
 11 Sicut enim est placidus, sic intractabilis idem
 12 cum spreto indigne numine cultus erit.
 13 Si bibis indocte, sunt noxia vina bibenti :
 14 sunt bona, si docte dulcia vina bibis.
 15 Quam sectere igitur certa est opus arte bibenti :
 16 qui cupis hanc nostro disce magisterio.
 17 Usus opus monet hoc : vati parete perito,
 18 non fluit hic vana falsus ab arte labor.
 19 Hanc multo bibulae partam sudore palestrae
 20 artem non fictam trado juvena tibi.
 21 Bacche pater vatium, dulcissime Bacche deorum
 22 tu mea nectareo corda liquore move.
 23 Non ego compostis hedera lauroque coronis
 24 cingere divinum quaero poeta caput.
 25 Talia grandiloqui sumant sibi praemia vates,
 26 qui fera sublimi carmine bella sonant.
 27 Pampineis potius cingas mea tempora sertis :
 28 nam Bacchi vatem bacchicaserta decent.
 29 Fac felix plenis spumet vindemia labris :
 30 impleat ut magnum quaelibet uva cadum.
 31 Proveniant largo genialia gaudia fructu,
 32 horreat ut messes vinitor ipse suas.
 33 Non mage Pieriis crescent mea pectora flammis,
 34 quam mihi scribenti si nova musta dabis.
 35 Non ego Castalias nunc postulo fervidus undas,
 36 non sitio Aonias ambitiosus aquas.
 37 Arida vitifluo mea prolue guttura rore,
 38 si tua vis tolli carmine sacra pater.
 39 Haud mihi mens ardet lurconum scribere turbae,
 40 nocte dieque tuas quae male perdit opes.
 41 Symposium licitum, concessaque vina canemus,
 42 non erit in nostro carmine lurco bibax,
 43 non turpis comedo, non ebrietate frequenti
 44 infames, penitus gens odiosa tibi.
 45 Qui neque sunt factis, neque fronte, vel ore pudici,
 46 omnem qui superant sorbitione modum,
 47 queis nihil est pensi, queis spernitur omnis honestas,
 48 hos ego submoveo prorsus ab arte mea.
 49 Quos bene non homines, sed foedos judico porcos,
 50 et si quid porcis foedius esse potest.
 51 His mea plectra sonant ratio quos tangit honesti,
 52 et quos ducit honos, et bona fama movet,

53 cum quibus audebunt matres potare pudicae,
54 castaque non laesa virgo pudicitia.
55 Et ne longa brevem vincant exorsa libellum,
56 hinc meus a primo carcere currat equus.
57 Principio triplici bibimus ratione modoque,
58 scilicet aut nostrae pocula sola domi,
59 aut aliquos nobis sorbenda ad vina sodales
60 jungimus, egressi quolibet ante foras.
61 Sive frequentantes convivium publica laeti
62 cum populo bibimus conveniente merum,
63 saepe a cognatis, a saepe vocamur amicis,
64 ad sua nos sponsus gaudia saepe vocat.
65 His ut inoffense mensis data vina bibamus,
66 haec tria materies carminis hujus erit.
67 Jam quicumque cupis vino genialiter uti,
68 et vis jucunde vivere, vive domi.
69 Fertur amica domus, fertur domus optima : nusquam
70 vivere commodius liberiusque potes.
71 Praecipue tibi si fuerit dilecta jugali
72 legitime conjunx associata toro.
73 Hac praesente domi leni fer sacra Lyaeo,
74 haec erit una satis dulce sodalicium.
75 Quos potes uxori fidae praeferre sodales ?
76 Quos illi fratres praeposuisse velis ?
77 Fidior est sociis, est fratre fidelior uxor,
78 et matris vincit candida nupta fidem.
79 Rara fides sociis : semper fidissima conjunx,
80 cujus in audebis fundere quaeque sinum.
81 Sollicitis tecum consumitur anxia curis,
82 sustinet haec totam sedulitate domum.
83 Illa tibi paribus curis respondet, et aequat
84 illa tui flammam cordis amore pari.
85 Haec studiosa tibi servit dominoque viroque,
86 te colit atque fovet pectore, mente, sinu.
87 Exhilarat tristem, pressum levat illa dolore,
88 semper in aequali parte laboris adest.
89 Delectat casto Veneris te munere, crebro
90 prole nova laetum te facit esse patrem.
91 Cuncta domi audebis : dominaris in aedibus ipse,
92 tecum, quem possis laedere, nemo bibit.
93 Sola meri tecum fruitur dulcedine conjunx,
94 quae nunc assuevit moribus apta tuis,
95 gnara tuae vitaeque tui jam gnara ferendi,
96 dictorum patiens et bene docta tuum.
97 Obsequio majore tibi devincis amorem
98 conjugis : haec tecum si data vina bibit.
99 Plusque voluptatis scyatho decerpis ab uno,
100 quam si persiccas dolia plena foris.
101 Non ita se vitem tibi sentiet esse marito
102 caram, sed cordi funditus esse tuo.
103 Nec molli solum te vita rebitur uti,
104 sola domi vacuos dum sitit ante focos.
105 Ex animo gaudere potes, ridere solutus,
106 et quae bucca feret dicere cuncta licet.
107 Sic non pauca domi potans vitabis acerba,
108 quae tibi potanti sunt subeunda foris.

109 Occultos morsus, jocularia dicta, salesque
110 obliquos, linguae scommata multa malae.
111 Et derisoris sannas, nasum, atque cachinnos,
112 scurrilique leves garrulitate jocos,
113 insuper indecores turpi certamine rixas,
114 quae surgunt causa saepe movente levi,
115 dic age te quoties ad vina aliena profectum
116 paenituit propriam deseruisse domum ?
117 Vel cum rixantes linguis es passus amaris,
118 aut alia ingenuo non bene digna viro.
119 His pejora domus prohibet tranquilla : bibente
120 quae foris assiduo turbine saepe petunt.
121 Venari nemo tua dicta studebit iniquis
122 auribus, ut cupidis efferat illa foras.
123 Saepe quod externe fit ubi temere excidit ore
124 prodita per jugulum vox reditura suum.
125 Quam dent tuta tibi jucundaque vina penates,
126 carmine perstrinxit jam mea Musa brevi.
127 Sed quis cuncta domus comprehendere commoda possit ?
128 In qua pax et amor regnat, et alta quies.
129 Qua melior poterit, nec tutior esse receptus,
130 quem tumidis ventis rara procella movet.
131 Cui nunc arrident soli sua tecta bibenti,
132 illi quam doceo nil opus arte mea est.
133 Illi ego non statui formam, normamque bibendi
134 condere, cui fas est vivere more suo.
135 Illius haud nostras veniunt sub pocula leges,
136 sed bibat arbitrio, cum libet, ille suo.
137 Atque suae utatur vitae ratione magister
138 et rector propria sub ditione domus.
139 Sed tamen hoc caveat, ne sit nimis ore procaci,
140 et ne, quam deceat, liberiora sonet.
141 Aut quae offendiculo teneris sint auribus, aut quae
142 prodita per famulum sint nocitura tibi.
143 Quot tibi sunt famuli, totidem tibi sunt inimici,
144 horum atque illorum fluxa perinde fides.
145 Invulgant audita semel simul atque relinquunt
146 non bene tractati tecta prioris heri.
147 Talia quo possis vitare pericula cautus
148 fac studeas linguae parcior esse tuae.
149 Aut tibi servorum probitasque fidesque tuorum
150 pluribus indiciis sit bene nota tibi.
151 Plurima saepe domi securo effundimus ore,
152 cum natat in madido lubrica lingua loco.
153 Quae vulgata foras pariunt convicia, lites,
154 probra, simultates, jurgia, bella, minas.
155 His obsistendis potandum est semper honeste,
156 et sumenda tuae vina modesta domi.
157 Aedibus in propriis si quis solet esse modestus,
158 ille foris facili more modestus erit.
159 In summa, studio fuerit dominoque, patrique,
160 ut sit honestatis regula justa suis.
161 Et foris atque domi par est meminisse decori,
162 et foris atque domi sobria vita decet.
163 Ordinis haec nostri breviter sint dicta maritis,
164 quos extra strepitum vina quietata juvant.

165 Quae si non leviter fuerint praecepta secuti,
166 haud dubie nostra doctius arte bibent.
167 Perge Lyaeae mero properantem impellere vatem,
168 fortius hoc numquam calcar habere potes.
169 Et quamvis ultro curram non segniter, illud
170 ultro currenti, si sapis, adde tamen.
171 Tu facis ingenium, tu das in carmina vires,
172 frigida caelesti corda calore moves,
173 Tu melior Musis, tu major Apolline, solum
174 censeo te doctis vatibus esse patrem.
175 Jam nova mi facies, oritur nova forma bibendi,
176 cernis opus nobis viribus esse novis.
177 Nam prodire libet : privataque linquere tecta,
178 et gustare foris pocula sumpta placet.
179 Progressum lepidos juvat accessisse sodales,
180 multum laetitiae turba sodalis habet.
181 Esto, domus sit amica, domus (sit) et optima semper,
182 omnibus haud tamen est uxor amica domi.
183 Sunt quibus est rixosa domi morosaque conjunx,
184 qualis Xanthippe Socratis illa fuit.
185 Mitius est longe cum daemone vivere nigro,
186 quam semper talem pertolerare feram.
187 Vivat tarda sua testudo semper in aula,
188 et vetula ardentem murmuret ante focum.
189 Dignos luce viros custodes esse domorum
190 dedecet : et conchis vilibus esse pares.
191 Et quis continuos queat exhaurire labores ?
192 Quis semper studiis invigilare potest ?
193 Laxandae mentis curae sunt atque dolores,
194 quaerendum facili mente levamen erit.
195 Sunt etiam fessi refovendi corporis artus,
196 sunt celebranda suo tempora festa mero.
197 Non rubor est festa tibi luce madere Tibulle :
198 nec mihi sit festa luce madere rubor.
199 Adde quod humanae dediscit munia vitae,
200 qui latet exclusis omnibus usque domi.
201 Et sensim brutescit iners, morosus, ineptus
202 redditur, aspecta dummodo luce stupet.
203 Convictus hominum vitat fugitatque perosus,
204 hoc unum memori semper in ore tenens.
205 Nemine delector, nemo est mihi gratus amicus,
206 cum solo est dulcis nemine vita mihi.
207 Qui cupis ergo domo mecum potare relictam,
208 gaudentique hilarem sumere fronte diem,
209 Atque misanthropi despecto more Timonis
210 convictus faciles, et bona vina sequi,
211 permagni referre puto culturus Iacchum
212 sorbendo vino cum quibus esse velis.
213 Quos compotores tibi, quos velis esse sodales,
214 tum quibus ornatos moribus esse petas,
215 esse etenim haud aptos, vere liquet, omnibus omnes,
216 ni sint ingenio, moribus, arte pares.
217 Inter dissimiles rara est concordia, crebro
218 surgit ab imparili turba sodalicio.
219 Navita cum nautis potet, cum milite miles ;
220 cum pastore bibat pascere doctus oves,

221 cum medico medicus, cum rura colente colonus ;
 222 cum sutore colat pocula sutor iners.
 223 Cum monacho monachus, cum vespillone pytisset
 224 polynctor, blanda cum meretrice lupa.
 225 Lictori lictor, sed scribae scriba propinet,
 226 lurco lurconi, mulio mulotribae.
 227 Auriga aurigam jungat sibi, verna sodalem
 228 quaerat servili conditione Syrum.
 229 Denique quisque parem quaerat sumatque bibonem,
 230 qui sibi, quique suis moribus aptus erit.
 231 Haud aegre coeunt similes parilesque sodales
 232 natura, studiis, moribus, arte, statu.
 233 Ne fallare tamen delectu, providus esto,
 234 sunt etiam similes, saepe parum similes.
 235 Nec semper similis similem delectat amicum,
 236 dissimilis si sit moribus ille suis.
 237 Quo minus hic erres, fas est audire magistrum,
 238 et placida suasus condere mente meos.
 239 Elige jucundos sincera mente sodales,
 240 festivos, comes, et gravitate probos,
 241 et pietate graves, et relligionis amantes,
 242 quos non ulla tenet vana superstitio.
 243 Ore verecundos, dictis, factisque modestos,
 244 quos fovit casto docta Minerva sinu,
 245 quos Musae et Charites, Cyllenius, acer et arcu
 246 Delius ornarunt munere quisque suo,
 247 eloquii virtute, lyra, placidisque Camenis,
 248 humanis animis, dulcibus ingeniis,
 249 doctrina varia, candore, pudore, lepore,
 250 affatu facili, gratia, amore, fide,
 251 Cecropiae doctos linguae, gnarosque Latinae,
 252 qui nova cum priscis denique multa tenent.
 253 Quos ducit virtus, et amor contingit honesti,
 254 ulla nec ad vitium prava cupido trahit.
 255 Tempore jam longo quorum probitasque fidesque
 256 pluribus indiciis saepe probata patet.
 257 Tales te numquam cogent ad pocula, numquam
 258 hi tibi ductores ebrietatis erunt.
 259 Sed magis impense virtutum exempla bonarum
 260 plura sequenda tibi sobrietate dabunt.
 261 Haec persuasatenens consortia prava cavebis,
 262 dummodo te studeas insinuare bonis.
 263 His cum potabis convivium laeta subintrans,
 264 his cum vicina sede sedere stude.
 265 A bona namque bonis disces, deperdere mentem
 266 acceleras pravae cultor amicitiae.
 267 Propterea convive bonis, testaberis olim
 268 me bene discipulis consuluisse meis.
 269 Talis enim semper vulgo censebere : quales
 270 hi, quibus adjunctis pocula sumis, erunt.
 271 A sociis de te subsurgit opinio vulgi,
 272 fama perit pravo clara sodalicio.
 273 Ergo graves tibi junge viros, tibi junge modestos,
 274 si famam clarae nobilitatis amas.
 275 Sic tibi non ulla fuerit opus arte bibendi,
 276 quam quod honestatis te moderere modo.

277 Quin etiam tibi si potes associare potentes,
278 qua poteris proceres associare stude.
279 Hos tibi concilia suavi dulcedine morum,
280 et facili vitae commoditate tuae.
281 Obsequio et cultu, tum prompto pronus honore,
282 et quocumque potes nomine junge tibi.
283 His cum saepe bibens firmos tibi jungis amicos,
284 qui gravibus presso rebus adesse queunt.
285 Per quos divitias, per quos nactus honores,
286 magnarum rerum culmina summa petes.
287 Qui prodesse queunt potius sectare sodales,
288 unde accrescit honos utilitasque tibi.
289 Hunc hominum de se non turbat opinio valde,
290 qui sibi cum quovis vina colenda putat.
291 Cujus nulla sonant vivae praeconia laudis,
292 sed latet obscuro vita sepulta loco,
293 nec spectata fides, sed abit sine pondere nomen,
294 nec vulgo meritis gratia nota nitet.
295 Vilis eris celebrans cum vilibus orgia Bacchi,
296 quo te mancipium vile juvare potest ?
297 Clarus eris claris, et magnus habebere magnis
298 conversans, ideo cautior esse stude.
299 Primum difficiles prae fractis moribus omnes
300 effuge, pectoribus ferrea corda gerunt.
301 Stirpe sati humana non sunt, de tigride nati,
302 effera quos aluit lacte leaena suo.
303 Sensibus humanis vacui, quibus omnia sordent,
304 quorum dura tenet pectus amarities.
305 Laetitiae non sunt, non sunt genialibus apti
306 symposiis, tristes et sine amore feri.
307 Qui tacito stomacho rabiosum pectus edentes
308 omnibus oblatrant dicta molesta canes.
309 Cui nam quaeso queat, cui nil placet, ille placere ?
310 Et nisi quae solus fecerit acta probat ?
311 Tales ad Bacchi latices admittere noli
312 explicita quoties vivere fronte cupis.
313 Rixosos etiam caveas fugiasque sodales,
314 ingenio primis haud meliore satos.
315 Dissona sanguineis illos discordia rixis,
316 bellaque tranquillae pauci inimica juvant.
317 Aptius hoc genus est, ut Martia castra sequatur,
318 et gerat audaci proelia dira manu,
319 laeta verecundi quam quod convivia Bacchi
320 conturbet rixis criminibusque suis.
321 Semper inhumanum, saevis est semper in armis,
322 atque ferox omni commoditate caret.
323 His adde inflatos sublata mente Thrasones,
324 invisum cunctis sacrilegumque genus.
325 Obstreperum atque loquax, quo nil jactantius usquam,
326 quo nihil in terris vanius esse potest.
327 Quos excaecavit ridenda philautia, qua se
328 obstante haud unquam noscere rite queunt.
329 Pocula convictu redduntur acerba Thrasonum,
330 quamvis nectareo vina liquore fluant.
331 Est vitiosa sui jactantia, multa molesta
332 ingerit, et secum taedia multa trahit.

333 Subsannant quosvis, ignari cedere cuiquam,
334 doctos despiciunt : despiciuntque bonos ;
335 cumque nec ingenii virtute, nec arte politi
336 emineant, omni non nisi parte rudes,
337 censores verae tamen hi virtutis iniqui
338 in cunctis primas rebus habere volunt.
339 Fabula narratur, sunt vates atque poetae,
340 cantatur, superant vocibus Hermogenem.
341 De pugnis sermo est, fit mox invictus Achilles.
342 Et memorat numquam proelia visa Thraso.
343 Artes laudantur, artes laudabit et ipse,
344 ludis carminibus, versificator erit.
345 Denique cujuscumque rei fit mentio, semper
346 hic Thraso materiam garrulitatis habet.
347 Praecipue infamem qui deposuere cucullam,
348 et profugi cellas deseruere suas,
349 hos ego te jubeo summe vitare sodales,
350 hoc totum genus est, tiro novelle, nigrum.
351 Nigritiem vestis possunt deponere, mentis
352 nigrorem nulla cum ratione queunt.
353 Exsuperant furvos animi nigredine corvos,
354 exsuperant atram, crede, nigrore picem.
355 Quos assueta diu comitatur hypocrisis, atque
356 quae fovit mendax monstra monasta diu.
357 Callida adulandi gens, prudentissima fraudis,
358 fallere docta catos, fallere docta rudes.
359 Omnia blanditiis miris in pectora serpit,
360 sincere nullum diligit atque colit.
361 Et quis pejores nobis dabit ardeliones ?
362 Nomine quo solo monstra cavenda reor.
363 Hoc tamen haud omnes volui perstringere versis,
364 hos etiam nidos deseruere boni.
365 Sunt qui palladio nutriti lacte sinuque
366 doctrina praestant, ingenioque valent.
367 Sed quia rara avis est quem quaerimus, hisce bibendo
368 si poteris aequa mente carere, care.
369 Coenobii redolent vitiantem pocula lernam,
370 cetera celabo carmine pressa meo.
371 His cum blasphemos, et magni numinis hostes,
372 Tartareas pestes, qua potes arte, fuge,
373 qui Christi corpus cum sanguine ter venerando
374 spurcidica laedunt impietate truces.
375 Numquam surrexit major blasphemia ; numquam
376 auditum est fando majus in orbe scelus.
377 Nulla lues adeo mortalibus obfuit umquam,
378 nulla adeo terris est nocitura lues.
379 Quantum sacrilegi terris nocuere magistri,
380 qui sua ne Christus regna gubernet, agunt.
381 Quot miseras animas nigro mersere barathro ?
382 Dum sacramentum corpus inane docent.
383 Ergo fuge has vomicas, furiasque, facesque, luesque,
384 consultum vitae si cupis esse tuae.
385 Quaeris num tibi sint cum nullis vina Papistis ?
386 Cumque cuculligero vina bibenda grege ?
387 Si cum Judaeis, cum Turcis pocula sorbes,
388 quid cum Papistis sumere vina vetat ?

389 Plus fere amicitiae, candoris, plus et amoris,
 390 plus reperi officii, plus et amoris ego
 391 saepe penes aliquem civili mente Papistam,
 392 quam penes innumeros ore subinde pios.
 393 Si non blasphemi fuerint potando Papistae,
 394 cum non cur illis vina jocosa colam ?
 395 Insuper et fidus nusquam bibat inter amicos,
 396 rimarum qui ceu Parmeno plenus erit.
 397 Libera potarum qui dicta eliminat, et qui
 398 futilis atque loquax nil reticere potest.
 399 Nobiscum sorbere volens sit Pythagoraeus,
 400 audiat, auditum mutus Amycla tegat.
 401 Adde quibus studio est alienam carpere famam,
 402 nomen et absentum rodere more canis.
 403 Candida probrosa careant tua pocula lingua,
 404 quod bibis alterius sit sine labe merum.
 405 Pectoris impuri certissimus ille character,
 406 et pravae mentis dicitur esse nota.
 407 Vicini naevos maculasque referre libenter,
 408 ejus et illoto volvere in ore decus,
 409 limina quam nigri censes fugienda barathri,
 410 tam tibi vitandas hos quoque rere viros
 411 quorum vox non est cum pectore consona, quorum
 412 laeva manus panem, dextera fert lapidem.
 413 Assentatores blandos, simul atque bilingues,
 414 vulpinos, duplices, ambiguosque puto.
 415 Adde locutores mendacia vana vomentes,
 416 immodica cunctos garrulitate necant.
 417 Est alienae etiam pars concedenda loquela,
 418 inque vicem sermo suscipiendus erit.
 419 Nec quadruplator siccabit pocula tecum,
 420 non vitiligator, non sycophanta malus.
 421 Et si quos alios vitiis minimeque ferendis
 422 criminibus turpes noveris esse, cave.
 423 Qui tibi sectandi sint, vitandique sodales,
 424 diximus : hos memori mente animoque tene.
 425 Quod superest studeas, tibi quos adjungere gestis,
 426 his ut persimilis moribus esse velis.
 427 Composita vita, virtutibus, integritate,
 428 candore ingenii, simplicitate, fide,
 429 atque ornamentis aliis probitatis honestae,
 430 si potare cupis non sine laude merum.
 431 Turpe foret, si tu cuperes virtute sodales
 432 eximios, vitiis omnibus ipse scatens.
 433 Sic itaque instructus convivium laeta frequenta,
 434 totus agens id quod postulat ille locus.
 435 Postulat ille locus tetricos haud fronte Catones,
 436 nec Curios torvo, crede, supercilio,
 437 nec fictae sophiae querulos rigidosque magistros,
 438 nec ficta tristes relligione Numas,
 439 non fert ringentes : non fert a funere maestos
 440 ille locus : nec quos sollicitudo premit.
 441 Aut dolor occultus, seu caeco vulnere cura,
 442 sive malum tacita quod grave mente latet.
 443 Vult hilares, comes, jucundos atque lubentes,
 444 urbanos, faciles, libera corda metu.

445 Accedas igitur convivium fronte serena,
 446 ostendens vultu nubila nulla tuo.
 447 Si qua latens maestum forsitan te cura remordet,
 448 protinus in primo limine pone crucem,
 449 aut illam sumpto quam primum pelle Lyaeo,
 450 certior est curis nulla medela mero.
 451 Discussis illis renitentem exporrige frontem,
 452 non bene cum laetis tristia corda sedent,
 453 non bene cum siccis sedet ebrius, nec bene siccus
 454 cum madidis inter pocula plena sedet.
 455 Ad vultus alios debes effingere vultum,
 456 et facere, id quod lex praecipit illa vetus,
 457 ne tua symposium laetum frons turbida turbet,
 458 sed sit depulsa nube serena tibi.
 459 Exhibeas temet dictis factisque modestum,
 460 haec te potantem regula prima decet.
 461 Sis comis, facilis, placidus, jucundus, amoenus,
 462 obsequio, et morum commoditate placens.
 463 Non quod palponis jubeam te munus obire,
 464 non petit hanc a te candida turba vicem.
 465 Sed studiis jubeo te subservire bibentum,
 466 ut quaecumque placent his, placeantque tibi.
 467 Non aliud studium, non oblectatio perte
 468 quaesita invitos cogat iniqua sequi.
 469 Ipse sequens illos turbae te dede sodali,
 470 sic adversantis damna cavere potes.
 471 Nulli te, quamquam melior, praepone certe,
 472 si non convivis vis odio esse tuis.
 473 Sic tuus invidia reperit sine culte Terenti
 474 et laudem et socios pamphilus ille pares.
 475 Seria de rebus si disceptatio surgit,
 476 ipse tuae mentis non velis esse tenax.
 477 Stultitia est ingens prae fractum pectus habere,
 478 qui sapit haud graviter cesserit ille bonis.
 479 Tu tamen apposito jam vini nectare, nulla
 480 seria convivis dicutienda refer.
 481 Cui sapere est animus, quaerat jejuna sophorum
 482 tecta, ubi sit nimio sobrius ore loquax.
 483 Bacchus non nimium quaerit sapientia verba,
 484 quae tradit miseris Stoica secta scholis.
 485 Est operae pretium semper meminisse decori,
 486 et nosse exacte quid loca quaeque decet.
 487 Quandocumque sophi stolidi inter pocula certant,
 488 tunc ego me miserum morte perisse velim.
 489 Symposiis nullos studeas inferre libellos,
 490 hic ubi potandum est seria nulla legas.
 491 Est praesente mero sapere ostentatio vana,
 492 si sapis, et locus hic quae cupit, illa sape.
 493 Aut te omnem dicam semel amisisse saporem,
 494 prae nugis sapiunt, cui bona vina nihil.
 495 Nulli os laede procax sorbenti pocula tecum
 496 delectare joci: sint sine dente joci.
 497 Si cupis urbanus, si vis festivus haberi,
 498 et gaudes salibus, sint sine felle sales.
 499 Innocuo innocuos profer sermone lepores,
 500 fac tua non ullum scommata salsa petant.

501 Argutum dictum, veterem quam perdere amicum
 502 malis, quid scurra vanius esse potest ?
 503 Improba qui petulans dicteria jactat in omnes,
 504 perfricta nescit fronte pudere magis.
 505 Propterea numquam scurrilibus utere dictis,
 506 saepius his magnus dissociatur amor.
 507 Nam si forte petes aliquem, petet ille vicissim
 508 teque pari faciet scommate ridiculum.
 509 Hinc ira, hinc odium, hinc veteres perduntur amici,
 510 res opibus cunctis anteferenda Midae.
 511 Plurima materies urbanis ludere dictis
 512 quaerenti, quibus et gratia major inest,
 513 et nihil offensae : quid enim quando unus et alter
 514 riserit, et tactus scommate corde dolet ?
 515 Sunt lepidae historiae, sunt dulcia carmina vatium,
 516 haec in symposiis tum recitanda puta.
 517 Hinc tibi sume sales, studeas hinc salsus haberi,
 518 unde potest laesum se, puto, nemo queri.
 519 Adde hinc depromptum, sicut Ledaeva, Falerno
 520 nepenthes, miserae pharmaca tristitiae.
 521 Qui volet urbanis festive ludere dictis,
 522 Cecropio decet hunc permaduisse sale.
 523 Hoc si non fuerit tua crassa Minerva salita,
 524 majori poteris laude silere bibens.
 525 Promptius haud alio stolidae vecordia mentis
 526 proditur, ac linguae garrulitate levi.
 527 Pluribus est sapientiae opinio parta tacendo,
 528 hanc amiserunt futilitate sua.
 529 Haec dum vitaris habita ratione decori,
 530 nil foedum dictu prodat ab ore tuo.
 531 Turpia verba procax, obscaenaque nomina vita,
 532 noxia quae teneris auribus esse solent.
 533 Circumstant tenera juvenes aetate ministri,
 534 his offendiculo cur velis esse libens ?
 535 Auctor ludendi nolim tuus esse libenter,
 536 dissolvit multas ludus amicitias.
 537 Ira subit, deforme malum, lucrique cupido,
 538 haec facit ut cupiam vincere posse patrem.
 539 Pocula grata mihi sunt nusquam ubi luditur, atque
 540 semper ubi fallax tessera jacta strepit.
 541 Alea apud veteres habita est infamis, apud nos
 542 una sacerdotum gloria, cura, labor,
 543 gymnasium, studium, libri, noctesque diesque
 544 volvere continua quos didicere manu.
 545 Quem facit invisum derisa cisonia ludum,
 546 hic tibi cum primis arte cavendus erit.
 547 Excitat hic sannas praecordia saepe moventes,
 548 pluraque quae minime vina quieta decent.
 549 Saepe graves peccant illo pueriliter, et se
 550 turpiter ostendunt, quos capit inde rubor.
 551 Non quivis patiens est risus atque cachinni,
 552 hic praeter risum quid rogo ludus habet ?
 553 Porro ubi symposium trahitur prolixius aequo,
 554 pugnaque ab alterno surgit oborta mero.
 555 Lude, supervacui quo vites pocula vini,
 556 et si nulla feres praemia, lude tamen.

557 Praestat jacturam modici fecisse peculi,
 558 quam tua damnosis membra gravasse cadis.
 559 Materiam risus fugiens ludibria nullum
 560 fac facias, quemvis sed reverenter habe.
 561 Semper inoffenso sunt vina bibenda sodale,
 562 nulli tu prorsus sic odiosus eris.
 563 Ridiculos gestus, paedores atque cachinnos
 564 indecores, ructus, cuncta pudenda fuge.
 565 Succidus haud esto sputator, sive screator,
 566 ne fias sociis nausea foeda tuis.
 567 Si quis et ad cantum te provocat, atque rogabit
 568 exilares cantu dulcia vina tuo,
 569 ne sis difficilis, cantorum more, rogatus,
 570 sed cane, si praesto Musica turba, libens.
 571 Net tibi sit potior ludus, post Musica Bacchum
 572 sola in symposiis debet habere locum.
 573 Musica latificat maerentia pectora cantu,
 574 cum Bromio compar Musica numen habet.
 575 Nectare lugentes Evan, haec carmine maesta
 576 mente melancholicos excitat atque juvat :
 577 ille calor replet, movet haec praecordia, et intrat
 578 cum vino harmoniae viscera tota sonus.
 579 Ingentem dulci jungit sibi carmine laudem,
 580 fundere qui doctum novit ab ore melos.
 581 Phemius exemplo est magni citharoedus Homeri,
 582 dum canit ingratis carmina culta procis.
 583 Solus hic effugit fatum crudele, manusque
 584 Dulichias, placidae nobilis arte lyrae.
 585 Et, quem demirans coluit Phaeacia tellus,
 586 Demodocus, regis gloria magna sui.
 587 Personat aurata cithara crinitus Iopas,
 588 demulcens Tyrios Aeneadasque vagos.
 589 Istorum est tibi laus laudes imitanda sequenti,
 590 pulset Apollineam doctus ab arte lyram.
 591 Alter dulcisonas percurrat pollice chordas,
 592 quas cava testudo, sic modo fertur, habet.
 593 Fistula nec desit veteres quae dicat amores,
 594 et rude silvestris carmen avena sonet.
 595 Cuncta venustatis delectamenta libenter
 596 exhibeas, tibi quae Musa benigna dedit.
 597 Haec praeceptorum breviter sit summa meorum,
 598 quam dat amatori Naso poeta suo.
 599 Si vox est, canta, si mollia brachia, salta,
 600 et quamcumque potes dote placere, place.
 601 Ut tamen et finem noris imponere cantu
 602 est opus, haud omnes Musica quando juvat.
 603 Ne, sicut faciunt cantores, ipse boatu
 604 perpetuo obtundas arida labra siti.
 605 Est saties somni, choreae, cantus, et amoris,
 606 taedia sunt nimio nulla movenda modo.
 607 Esto propinator comis, sine lite vicissim
 608 ipse propinanti pocula redde vicem.
 609 Quod nimium est blando civiliter ore recusa,
 610 si sapit, urgebit te magis ille nihil.
 611 Durius invito cyathos obtrudere noli.
 612 Non sapiunt stomacho vina coacta meo.

613 Aequae est grande scelus nolentem cogere, quam si
614 pellitur a gelida cum sitibundus aqua.
615 Vino junguntur, vino solvuntur amici,
616 nemo tuo jussu vina coacta bibat.
617 Quod satis est pota, modus est retinendus ubique,
618 omnia finito sunt cohibenda modo.
619 Et quod amatorem docuit modo Naso citatus,
620 illud idem memori condere mente velis,
621 certa tibi a nobis dabitur mensura bibendi,
622 officium praestent mensque pedesque suum.
623 Non ita te rigida potantem lege tenebo,
624 ut mox peccantem plectere morte velim,
625 raro contingens noxa excusabilis esto,
626 carpitur ebrietas quotidiana mihi.
627 Nonnumquam est nobis auctore Platone bibendum,
628 nec vitium ebrietas quaelibet esse potest.
629 Temporibus festis juvat indulgere Falerno
630 largius, inque tuis sancte Lyaeae sacris.
631 Talia tu nobis caelestia dona dedisti,
632 talia sunt aris dona ferenda tuis.
633 Hospitibus liceat vino praesentibus uti
634 fusius, et vita liberiore frui.
635 Sidonius Bitias pleno se proluit auro
636 impiger, hunc procerum turba secuta fuit.
637 Ingeminant plausum Tyrii Troesque sequuntur,
638 cur ego non plaudam quis prohibere velit.
639 Maximus Aeacides vinum esse meracius optat
640 legatos castris cum tenet ille suis.
641 Majoremque jubet cratera reponere mensis,
642 et convivarum pocula cuique sua.
643 A vino sumpsit placandi exordia Ulysses,
644 haud melius potuit sumere principium,
645 et persuasisset, bene si potasset Achilles.
646 Non fuit Aeacidae potio larga satis.
647 Magnanime Aeacida heroum fortissime salve,
648 Haec bene subjunxit, cetera verba male.
649 Haud equidem dapibus mensae genialis egemus,
650 nullius Argivi plus eguistis ope.
651 Sic Danais properata fuit facundia damno,
652 longius o stolidi Bacchus amandus erat.
653 Est locus et tempus minime damnantia vinum
654 flumine quod forsitan uberiore fluit.
655 Multa quoque excusat pretium virtusque bibentum,
656 quare cum magnis pocula carpe crebro.
657 Sed tamen ipse stude semper meminisse decori,
658 ne, quod non deceat, potor ineptus agas.
659 Vive bibens sicut properato carmine dixi,
660 non haurire merum, perdere, culpa, merum est.
661 Sunt fines rerum, certa est quoque meta bibendi,
662 si sapis hanc numquam transgrediens sciens.
663 Ne ratio multo submersa vel obruta vino
664 fluctuet in mediis naufraga facta cadis.
665 Aut nulla ebrietas, aut tanta sit, ut tibi curas
666 eripiat, si qua est inter utrumque nocet,
667 hac ipsa Liber de causa est dictus Iacchus,
668 maesta quod a curis libera corda facit.

669 Quae dixi lepidos inter servanda sodales,
 670 haec tibi cum sponso sunt retinenda magis ;
 671 ne quando ad taedas genialia festa jugales
 672 non bene compositus tiro vocatus eas.
 673 Et victus vino petulanter plurima pecces,
 674 et risus fias omnibus ipse levis,
 675 et sic contemptum incurras odiumque bonorum,
 676 quod tibi vix adimat denique vita sequens.
 677 Major honestatis ratio, atque modestia major,
 678 et pudor hic major semper habendus erit.
 679 Estque verecundo tibi castius ore loquendum,
 680 propter matronas virgineumque decus,
 681 propter convivas senio et gravitate verendos,
 682 qui mores, gestus, et tua verba notant.
 683 Ergo cenanti civiliter atque bibenti
 684 praecipue ebrietas est fugienda tibi.
 685 Ebrietas nulla nobis ratione probatur,
 686 sola juventutem sobria vita decet.
 687 Proximus illius monstrat simulacra libellus,
 688 et vitia antiquo carmine scripta mihi.
 689 Hoc velut in speculo, facies turpissima quae sit
 690 jugi lurco madens ebrietate, vide.
 691 Quam visam fugias vita aspernatus in omni,
 692 si laudem verae sobrietatis amas.
 693 Prima mihi coepti pars est decursa laboris,
 694 restincta faciam vela secunda siti.

VINCENTII OPSOPOEI LIBER SECUNDUS DE ARTE BIBENDI.

B_2 v.1 Adsis Bacche pater genialis consitor uvae,
 2 et nobis propera funde Falerna manu.
 3 Grandia nectareo madeant carchesia suco,
 4 Francica perpetuo flumine vina fluant.
 5 Prolue vitiferos caelesti flumine colles,
 6 et dignare tui munus obire patris.
 7 Nos largo tamen imbri tuo perfunde Lyaeae,
 8 in pelagus rapidas auferat Ister aquas.
 9 Ne velut aestivis pereunt fervoribus herbae,
 10 cum vehemens siccos Sirius urit agros.
 11 Sic mea tardato pereant arentia potu
 12 guttura, et exhaustis viribus ora siti.
 13 Nec te formosi munus Ganymedis obisse
 14 taedeat, exemplum res habet ista suum.
 15 Nectar et ambrosiam quoties Vulcanus et Hebe
 16 apposuerunt Deis, semideisque viris ?
 17 Cum sis Vulcano potior, formosior Hebe,
 18 et te pro Phrygio si Ganymede probo.
 19 Cur non esse velis nobis Vulcanus et Hebe ?
 20 Et Ganymede fundere vina manu ?

21 Sint igitur pleni calices, pateraeque, cadique,
 22 sint plenae trullae, plena capedo mero,
 23 et phialae vino tumeant : si rectius uti
 24 primus ego docui munere Bacche tuo.
 25 Si, licet indocto, celebros tua numina versu,
 26 sedulus atque libens si tua sacra colo.
 27 Aevo si nullo Bacchi delebile nomen
 28 laudibus aeternis clara per astra fero.
 29 Te melior superis non est Deus additus, ipse
 30 dices, formosos, ingenuosque facis.
 31 Tu facis audaces animos, domitasque feroces.
 32 Hoc sensit Pentheus, atque Lycurgus atrox,
 33 Ille quod afflicto coepta orgia rupit Acoete,
 34 hujus te contra vis quod iniqua stetit.
 35 Quando tuas saevus Nysaeo in vertice Nymphas
 36 terruit, et trepido fert tibi Thetis opem.
 37 Hoc Indi sensere truces, nautaeque maligni,
 38 quos modo Carpathius per mare gurgis alit,
 39 spe desperantes, marcentia membra vigore
 40 erigis, ignavos sedulitate moves.
 41 Quamlibet informem commendas Bacche puellis,
 42 quamlibet afflicti vulnera dura levas.
 43 Rore tuo reficis deflentes funera matres
 44 natorum, et lacrimas sistis Iacche mero.
 45 Paupertatis onus grave tu portabile reddis,
 46 et facis ex humili splendida tecta casa.
 47 Artes ipse doces, infanti plurima linguae
 48 suggeris e plenis verba diserta cadis,
 49 ipse tuo dulces immittis munere somnos,
 50 ille tuus recreat corpora fessa liquor.
 51 Ipse ter optatae remoratis grata juventae
 52 tempora, decrepitos nec sinis esse senes.
 53 Tu potis es longae spatium transcribere vitae,
 54 currentes potis es tu retinere dies.
 55 Ipse facis turbam crebro saltare senilem,
 56 ipse etiam curvas ludere cogis anus.
 57 Jungis amicitias, jungis Lenae sodales,
 58 et tuus accendit frigida corda calor.
 59 Ipse potes divos in magno solus Olympo,
 60 solus et ipse homines exhilarare potes.
 61 Denique vitifluo demortua corpora suco
 62 ne valeam, si non vivificare queas.
 63 Ferreus est quem non tantarum commoda rerum,
 64 et quem non animo Bacchica dona movent.
 65 Haud sic nostra stupent rigido praecordia ferro,
 66 ut moveat virtus me tua tanta nihil.
 67 Quare age care parens magno cratere repleto,
 68 suffice non lente vina bibenda mihi.
 69 Bis dat, qui cito dat : bis gratia major habenda est
 70 pro re non magna quae datur empta prece.
 71 Cernis ut exhausto stet crater inanis Iaccho,
 72 porge coronati vina secunda cadi.
 73 Quo valeam partem reliquam superare laboris,
 74 atque suo coeptos claudere fine libros.
 75 Tiro bibe, et memori mea dicta reconde Falerno,
 76 sobrius auriculas arrige quaeso tuas.

77 Ut videas quam sit turpis quam foeda voluptas
78 ebrietas : et quod sobria vita decus.
79 Inter Apelleas monumenta vetusta tabellas,
80 quas celebrat scriptis Graecia docta suis,
81 eximiam tabulam manus ingeniosa reliquit,
82 utraque cui cedit, quas dedit illa, Venus,
83 altera quae nuda aequoreis emergit ab undis,
84 altera quae Cois non nisi coepta fuit.
85 Picturam referam, superat praestantia carmen,
86 et vincit versus ars pretiosa meos.
87 Late diffusus viridi stat gramine campus,
88 arboribus medio consitus hortus inest.
89 Quem circumducta vallavit saepe nitentem
90 floribus irrigui culta per arva soli.
91 Multimoda est illic vernorum copia florum,
92 passim quae facilem pingit amanter humum.
93 Lilia sunt illic, est mollis amaracus illic,
94 et cum sanguineis alba ligustra rosis,
95 et cum purpureis violaria fusca rosetis :
96 quid multis ? Verno cuncta colore nitent.
97 Non sic ture, novo spirat panchaia : non sic
98 vernat odoriferis fertilis hybla rosis.
99 His communis honos campum variabat et hortum
100 vere novo sicut florida rura solent.
101 Hortum praecipuo decorabat vinea cultu,
102 atque in fecundis vitibus uva recens.
103 Una dat ingressum sed janua magna patentem,
104 intrantes dextram quae sita parte capit.
105 Exitus angusto stat limine parte sinistra,
106 qua tendit raro semita trita pede,
107 sentibus et dumis et acutis obruta spinis,
108 prorsus et horrificis aspera facta rubis.
109 Dextera quod tendit per amoena vireta, rosasque,
110 molliculas : plantis est via trita crebris.
111 Maximus hac populi est nitidum concursus ad hortum ?
112 Quam currunt juvenes decrepitique senes.
113 Ante fores niveis stabant tentoria velis,
114 frondosae sedes, gramineique tori.
115 In quibus appositis genialibus ordine mensis
116 discumbens epulis advena turba vacat.
117 Convivae roseis redimiti tempora sertis
118 sumebant hilara pocula fronte meri.
119 Sedibus addiderat Nymphas aetate decentes,
120 quae mihi sunt visae promere vina cadis,
121 et discumbenti cyathis apponere turbae,
122 et populum variis exhilarare modis.
123 Harum prima fuit vultu cultuque modesto
124 Sophrosyne praeses illius una loci.
125 Haec adventantes solio composita salutatur,
126 altera per sedes collocat Euphrosyne.
127 Euphrosyne formosa genas, et fronte serena
128 collucens, plausus laetitiaeque datrix.
129 Et reliquae Charites per mollia prata ministrae
130 convivas multa dexteritate tenent.
131 Comiter et populum vino invitare videntur,
132 palmis portantes aurea vasa suis.

133 Cernitur et populi jucunda bibentis imago
 134 per spondas variis exhilarata modis.
 135 Cujus pars certant lucta in viridante palaestra,
 136 pars ludunt disco, pars pede pulsat humum.
 137 Sunt qui sermonem inter se conferre videntur,
 138 et sunt qui juncta carmina voce canunt.
 139 Musica quin etiam praesto instrumenta jacebant,
 140 tibia cum cithara, fistula, plectra, lyrae.
 141 Quid multis ? Istic habitarunt agmine laeto
 142 deliciae, lusus, otia, cantus, amor.
 143 Plurima mundities frugalis splendida luxu,
 144 quae deceat magnos non fugienda duces.
 145 Diffusis animis generosi munere Bacchi
 146 et sumptis epulis pars abiere domum.
 147 Compositi, et laeto testantes gaudia vultu
 148 atque salutata praeside Sophrosynae.
 149 Pars nondum contenta mero tendebat in horto
 150 multum despecta praeside Sophrosynae.
 151 Cujus in introitu rubeis stat femina buccis
 152 atque saginata crapula dicta cute.
 153 Haec capite et geminis ad se vocat agmina palmis
 154 ostendens patulas officiosa fores.
 155 Atque ut totius facies tibi discolor horti
 156 nota sit, haec paucis carmina pauca cape.
 157 Praesidet in medio regali femina cultu
 158 ebria femineo cincta satellitio.
 159 Pampineis sertis comptos ornata capillos,
 160 et manibus phialam ceu bibitura tenens.
 161 Hanc juxta famulae pateras calicesque gerentes,
 162 intranti turbae vina bibenda ferunt.
 163 Quarum prima mihi visa est dementia dici,
 164 ex habitu et vultu, proxima luxuria.
 165 Tertia lethaeis oblivio nata sub undis
 166 attonitae similis, quarta sedebat humi,
 167 qua mihi pigrities languoris filia visa est,
 168 scillantem cyathum semisopita tenens.
 169 Quarta furoriferae sociata paroemia rixae
 170 vicina post hanc in statione stetit.
 171 Postremam tenuit vecors insania sedem,
 172 cum rabie et juncto fratre furore sibi.
 173 Has circumstant ursi, vituli, atque molossi,
 174 plurimus et longis auribus arcas equus.
 175 Balantes et oves, hirci cum cercopithecis
 176 atque lupi atque boves, saetigerique sues.
 177 Ex hominum facie mutati in monstra ferarum,
 178 post quam feminea vina bibere manu.
 179 Intrabant homines humana fronte, manebant
 180 tales humana denique fronte diu,
 181 gustato potu in formas abiere ferinas,
 182 pristina nec cuiquam mansit imago sua.
 183 Tamquam Circaeis haurirent pocula succis,
 184 sic subito formis emicuerunt novis.
 185 Primum censebam cernendo talia Circen,
 186 reginam in medio stare, nec illa fuit.
 187 Sed fuit ebrietas Graeis signata figuris,
 188 "Pantôn oinopotôn e bassilisa methe".

189 At quae multiplicum confusio foeda ferarum ?
 190 Quae vitae facies interioris erat ?
 191 Nam mixtim patulis visae sunt rictibus una
 192 omnes discordi vociferare sono.
 193 Ex alia sed parte vomunt de gutture vinum
 194 vinosae indicium simplicitatis oves.
 195 Quae egressere canes eadem mox frustra resorbent,
 196 in caeno volvunt dum sua terga sues,
 197 serpentesque vomunt diros, viridesque lacertas,
 198 dispeream si te carmine ludo meo.
 199 Vaccas et vitulos, ranas vomere atque cicadas
 200 vidisses, gemmas octipedesque capros.
 201 Porro asini libros, enses cum fustibus ursi,
 202 mures et cattsos evomuere lupi.
 203 Indecores saltus exercent cercopitheci,
 204 quorum pars major florea sarta gerunt.
 205 Nec procul alternis laniant se dentibus ursi,
 206 et furiunt multa seditione lupi.
 207 Quos furor et rabies in mutua vulnera trudunt,
 208 ceu geminas acies quae fera bella gerunt.
 209 Parte sed in laeva qua cernitur exitus horti,
 210 et via per modicas non bene trita fores,
 211 in caeno in vomitu mixtorum foeda animantum,
 212 corpora confuso strata sopore jacent.
 213 Partim vulneribus, partim quoque saucia vino,
 214 tamquam caesorum mortua turba foret.
 215 Quorum pars surgit discusso languida somno
 216 et repetit celeri lustra priora pede.
 217 Pars nacta humanam faciem, sed pelle ferinae
 218 tecta, petit tenues sobria facta fores
 219 hortoque egreditur pedibus male firma, graduque
 220 incerto, membris mutila turba suis.
 221 Qualem monticulae speciem gessere bimembres,
 222 talis semiferae turbae abeuntis erat.
 223 Egressis vetulae laqueos et vincla gerentes
 224 occurrunt : captis injiciuntque manus.
 225 Et duro faciles castigant verberare vinctos
 226 atque renitentes fustibus usque domant,
 227 quas inter non est in plures saevior ulla
 228 quam prima articulis attenuata suis.
 229 Pallida quae partim, partim rubet ignea vultu,
 230 et nisi me fallunt omnia, febris erat.
 231 Saevit et in multos membris turgentibus una
 232 hydrops sulphurei crassa coloris anus.
 233 Nec furit in paucos scabioso corpore psora,
 234 hos pulsans, illos improba crine trahens.
 235 Una sed ante alias sexcentis obsita pannis
 236 afficit omnino corpora nuda flagris.
 237 Squalida paupertas cernentibus esse videtur,
 238 mendici specie sordida macra, fame.
 239 Velivolo curru cum leto vecta senectus,
 240 proterit et juvenes, proterit axe senes.
 241 Et plures aliae, quarum mihi nomina non sunt
 242 cognita, captivos sub juga dura trahunt.
 243 Talis Apelleae tabulae florentis imago,
 244 et facies veteri grammate picta fuit.

245 Quam tibi, non quali decuit depinximus, arte,
 246 vicit enim haec versus ingeniosa meos.
 247 Nunc super est pictis quae sit sententia formis
 248 carmine non longo discutienda mihi.
 249 Conspicis hac geminas prisca sub imagine vitas
 250 et speculum siccae laetitiae atque methes.
 251 Laetitiae est extra locus, ebrietatis at intra,
 252 mansio vitigeri florida saepta loci.
 253 Sed via per campum, quae maxima ducit ad hortum,
 254 copiaque innumerae plebis euntis eam :
 255 significat cupide sectarier otia cunctos,
 256 adque voluptates mente animoque rapi.
 257 Sed tamen hos servare modum, et discedere Baccho
 258 perfunctos, salva cum ratione domum.
 259 Illos ignorare modum tempusque fruendi,
 260 atque ideo in saeptis lustra diurna sequi.
 261 Amissa donec penitus ratione bibones
 262 videris in brutum degenerasse pecus.
 263 Nec prius absistunt lustris ratione relictis,
 264 quam illos aut morbus durior inde fuget,
 265 aut tandem nudos abigat penuria rerum,
 266 semiferos durae prociendo fami.
 267 Haec est ebrietas, cultoribus ista rependit
 268 dona suis : hosti vix satis apta dari.
 269 Ebrietas furiale malum, blandumque venenum,
 270 mellitum exitium, dulcis amarities.
 271 Ebrietas vitium deforme : et foeda voluptas,
 272 hanc fuge ceu pestem corporis atque animi.
 273 Cui nunc sacra ferunt passim juvenesque senesque,
 274 vesani pulsa sobrietate procul.
 275 Hoc mihi crede malo non est praesentius ullum
 276 Quo citius perdis corpus et ingenium.
 277 Nullius exemplo quamvis moveare potentis
 278 quem turpi affectus labe sequare ducem.
 279 Non aliud vitium nunc magnas possidet aulas.
 280 Quamvis nunc vitiis omnibus aula scatet.
 281 Sic, velut ebrietas, quae summam predidit arcem,
 282 perpetua ebrietas aulica vita modo est.
 283 Nec gratus tumidae servit modo sobrius aulae
 284 quaestor, eques, consul, mulio, scriba, coquus.
 285 Cernis thyrsigeros passim regnare merones,
 286 assidua stillant ebrietate duces.
 287 Si poteris bone tiro elephanta aequare bibendo,
 288 aulicus ex aulis praemia digna feres,
 289 Non alio studio nunc ordo tenetur equestris,
 290 quisque cupit multo nobilis esse mero.
 291 Quae rogo nunc alia fatuat vesania cives ?
 292 Ebrietas omni regnat in urbe potens.
 293 Vinosos servos festa olim luce Lacones
 294 spectandos natis exhibuere suis.
 295 Quo detestari puerilis disceret aetas,
 296 hoc vitii morum turpia probra videns.
 297 Nunc ipsi patres servorum exempla sequuntur,
 298 suntque suis natis ebrietate duces.
 299 Sed quid sectatur nisi Bacchanalia vulgus ?
 300 Ebria vinosum pocula vulgus amat,

301 ebrietas toto breviter non cessat in orbe,
 302 sunt passim bibulis omnia plena viris,
 303 haec illa est lato tritissima semita calle
 304 vadere continue quam cupit omnis homo.
 305 Est in contemptu frugalis vita, libido
 306 potandi cunctos prodigiosa tenet.
 307 Ducitur ebrietas nunc virtus maxima : nemo
 308 carpentem hanc sicco rebitur ore loqui.
 309 Quaeritur hac celebris nunc cunctis gloria : cunctis
 310 quaeritur hac nomen, gratia, fama, favor.
 311 Nemo bonus nunc est, nec strenuus esse videtur,
 312 plurima ni poterit perdere vina bibax.
 313 Nullus eris si sunt ignavae ad pocula vires,
 314 plurima ni sicces pocula, nullus eris.
 315 Quo circa flexos oculos intendere turbae
 316 qui vult exemplo fallitur ille malo.
 317 Nec degustatam dulci medicamine lotum
 318 deseret ut socii ductor Ulysse tui.
 319 Te trahat exemplum nullum blandissima Siren,
 320 si salva e vino puppe natate cupis.
 321 Contemplare precor foedos puer optime mores
 322 et pone ante oculos turpia quaeque tuos,
 323 quae bibuli amissa peccant ratione videbis
 324 hac facie nullum foedius esse chaos.
 325 Mutatos homines dices in monstra ferarum
 326 horrida Circaeis esse veneficiis.
 327 Tollere clamorem cogere imagine visa
 328 symposii, et motus dicere voce truci.
 329 Quae vos vita tenet plus quam pecuina bibosi ?
 330 Quae furiae quaeso pectora vestra movent ?
 331 Hoc non est gaudere, sed insanire bibones,
 332 hoc equidem est vinum perdere, non bibere.
 333 Vita voluptati quibus est turpissima : quique
 334 virtutem solidam nomen inane putant,
 335 et famae titulum vilem melioris habentes,
 336 sectantur vestri turpia lustra gregis.
 337 Exiit hic hominem qui talem vivere vitam
 338 sustinet, et sensus perdidit ille suos.
 339 Nullum sic brutum, neque bestia sic bibit ulla :
 340 mensuram potus nam pecus omne tenet.
 341 Ergo solus homo jam bruto turpior omni
 342 potandi nullum vovit habere modum ?
 343 Quem Deus ipse sua formavit imagine : quemque
 344 egregiis animi dotibus excoluit.
 345 Ille feras omnes, animalia cuncta pudendus
 346 exsuperat foeda, bestia spurca, gula.
 347 At non ille sator jucundae vitis in orbem
 348 sparsit in hoc placidi munera grata meri.
 349 Non jubet eximiis temere nos rebus abuti,
 350 dummodo sedandae sunt data vina siti,
 351 non prohibet justum sumendi nectaris usum,
 352 sed neque cum genio bella gerenda docet.
 353 Assidua graviter fert ebrietate madentes,
 354 ebrietas vitio continuata datur.
 355 Sed neque mox properans, quoties sitientius aequo
 356 hauseris, iratus currit ad arma pater.

357 Quippe potest fieri ut Bacchi dulcedine captus,
 358 imponant animo vina dolosa tuo.
 359 Errasti imprudens : facit hoc placabile crimen,
 360 culpa frequens digna est crimine, rara vacat,
 361 crebri supplicium lapsus poenamque merentur,
 362 ebrietas poena est afficienda frequens.
 363 Qualia nunc agitant ferme convivia nostri,
 364 in quibus ebrietas arce suprema sedet.
 365 Nemo contente, nemo frugaliter istic
 366 Bacchi concesso pocula more colit.
 367 Respice convivas ab amico forte vocatos,
 368 comperies equidem me tibi vera loqui.
 369 Nemo sepositis diffusus nectare curis
 370 jucundis quaerit solvere corda jocis,
 371 nemo siphrosynen dignatur honore modestam,
 372 nemo respectum sobrietatis habet.
 373 Qui non aequali cursu contendat in hortum,
 374 vix nunc in toto cernier orbe datur.
 375 Sed nunc bella vide patriae convicia nostrae,
 376 Cur procul exemplum lector amice petas ?
 377 In quibus ut madidos hospes dimittat amicos,
 378 hoc studet, hoc cunctis nititur ille modis.
 379 Protinus infuso certant pugnare Lyaeo,
 380 primum uno, gemino mox calice, inde tribus.
 381 Pocula siccantur, cyathi vertuntur in orbem,
 382 potatur strepitu concutiente domum.
 383 Et vetus atque novum vario cratere Falernum
 384 promitur, hic veteri provocat, ille novo.
 385 Ex alia rubei veniunt de parte coloris,
 386 cuivis perspicuo vina bibenda vitro.
 387 Jam quis facticia atque exotica vina recenset ?
 388 Quae saltem ingluvies pocla profunda vorat.
 389 Accedunt madidae Cereris conjuncta Lyaeo
 390 pocula : non aequis, credo, reperta Deis.
 391 Mox abaci vino stillant, et scamna lavantur,
 392 perfusumque bibit plurima vina solum.
 393 De mensis currunt crescentia flumina rivis,
 394 haud visi raro sunt mihi nare cade.
 395 Tantus adest luxus, tanta est profusio vini,
 396 tot submersa mero pocula plena fluunt.
 397 Non movet haec quemquam facies turpissima, dicunt
 398 hic hic Germani discubuere boni.
 399 Sed postquam indomitum vicit praecordia vinum,
 400 et natat in madido lubrica lingua loco,
 401 quam tunc spurcitiem, quae tunc obscaena, pudore
 402 absterso, profert ebria turba precor ?
 403 Hic nullus verbis pudor, aut reverentia mensae est,
 404 hic ratio castae nulla pudicitiae.
 405 Hic nusquam tenerae puerorum parcitur auri,
 406 dicuntur vitae noxia verba piae.
 407 Promitur obscaena Milesia fabula lingua,
 408 historiae molles, turpia furta, Venus.
 409 Jactatur madido Ficulus in ore Priapus,
 410 narrantur Cypriae proelia spurca Deae.
 411 Turpia ridiculae cantantur carmina Musae,
 412 et mera postremo mensa venena vomit.

413 Ecce tibi porcos serpentibus atque lacertis
 414   plenos, serpentum virus ab ore vomunt.
 415 Vipera tam praesens, nec habet salamandra venenum,
 416   non anguis, Dipsas, Bufo, Lacerta, Draco.
 417 Noxia letiferi haud est sic facies basilisci,
 418   lurida non adeo sic aconita nocent,
 419 non insomnifica tantus reor aspide vires,
 420   nec tantum immundus stellio virus habet,
 421 quantum habet illorum turpissima mensa veneni,
 422   et quantum illorum perdita lingua nocet.
 423 Quilibet urbanus lepidus studet ore videri,
 424   vult quisque hic alium vincere spurcitia.
 425 Et quantum ante mero, tantum nunc turpiter ore
 426   obscaeno certant verba pudenda loqui.
 427 Adde quod innumeri retegant arcana gulones,
 428   quae prius in tacito delituere sinu.
 429 Deposito referunt in apertum condita fuco,
 430   et sibimet fraudi lingua gravata mero est.
 431 Quid ? Quod et infreni vinosus excidit ore
 432   improba per jugulum vox reditura suum.
 433 Fertur vera nimis jactata paroemia vulgo,
 434   vina gubernaculo non moderata carent.
 435 Mensuram vini superans et mentis et oris
 436   crede, potens non est amplius ille sui.
 437 Sobrius occulte tacito quae corde premebat
 438   haec stolido cunctis ebrius ore refert.
 439 Nam sicco quae corde latent, haec ebria lingua
 440   effert, atque facit cuncta sepulta palam.
 441 Dedecus ipsa suum, sua cunctis ulcera pandit,
 442   quae bene celarat dissimulata prius.
 443 Hi proprio indicio produntur et infamantur,
 444   atque ideo mures turpiter ore vomunt.
 445 Sunt qui ridicule sacra de lege frequenter
 446   dummodo jam poti disseruisse solent.
 447 Scrutantur rerum mysteria cuncta sacrarum,
 448   qua juvet alma pios utilitate fides.
 449 Quid lex, quid Christus, quid gratia praestitit : et quae
 450   possit homo arbitrio lege jubente suo.
 451 Quos Deus aeternae praesciverit undique vitae,
 452   diraque sub Stygio quos Jove poena manet.
 453 Hic vero bibulas inter discordia turbas
 454   exoritur, pugnam quae parit orta gravem.
 455 De sacris quoties profertur quaestio rebus
 456   dum negat ingenio cedere quisque suo.
 457 Omnia divinae quamvis abscondita legis
 458   ceu digitos pugnant noscere posse suos.
 459 Qua re prostituunt ventres mysteria Christi,
 460   quae saltem siccis sunt meditanda viris.
 461 O compotores foedum pecus, ut mihi saepe
 462   moverunt mollem jurgia vestra jocum.
 463 Nam dum ridicula pugna certatis asoti
 464   num bona adhuc opera sint facienda quoque,
 465 cernimus haud ullum fieri laudabile factum,
 466   per vos quod purae sit bonitatis opus.
 467 Quam quod sat fidi (si Dis placet) estis amicis,
 468   dum miseros calices vestra popina vorat.

469 Annuitis facile ut vobis sorbentibus unum
 470 proximus impigre pocula dena bibat.
 471 Omnis in hoc vestrae pugnae lis cardine pendet,
 472 quod caro sit iussa non maceranda fame.
 473 Pluribus haec verbis haud argumenta bibones
 474 confirmant, factis fortius illa probant.
 475 Jussi jejunant numquam, nec sponte dometur
 476 ut caro, jejuno vivere ventre student.
 477 Quippe pigrum semper replent abdomine ventrem
 478 addicti vino perpetuaeque gulae.
 479 Et quae praecipue capit admiratio multos
 480 non hos ulla fames, non premit illa sitis.
 481 Quo tamen hosce minus pexat sitis abrodiaetos
 482 hoc arcus instar largius usque bibunt.
 483 Dolia sunt, credo, in quae vasta Daneia turba
 484 ne quicquam refugas anxia fundit aquas.
 485 Quo plus namque meri crebro in cava guttura fundunt
 486 hoc magis atque magis pocula crebra petunt.
 487 Tales immundos Epicuri de grege porcos
 488 efficiunt tantum plurima vina pios.
 489 Inde vomit a rudibus quis demiretur asellis
 490 in tabula numquam quos didicere libros ?
 491 Interea crescunt securae tempora vitae,
 492 iraque contempti non bene spreta Dei.
 493 Caelorum dominum bibulorum nemo requirit,
 494 irati nemo numina magna timet.
 495 Fabula sunt superi, Stygii sunt fabula manes,
 496 fabula sunt bibulis alta barathra viris.
 497 Nec, quae vinosis caelestia regna negarit,
 498 vox Paulis bibulos dura minaxque movet.
 499 Quis vero memoret quam dent se turpiter omnes,
 500 hic ubi jam largis incaluere cadis.
 501 Promptius expediam quot monstris mundus abundet,
 502 aut quot alat varias Africa terra feras.
 503 Ionia undisoni quot pulsant litora fluctus
 504 saevus ubi boreas flatibus aequor agit,
 505 aut quot Erythraeo nascantur in aequore conchae,
 506 aut quot odoratis floreat Hybla rosis.
 507 Percurram citius vitia exsecranda Papatus,
 508 quae nullus longa scriberet Iliade.
 509 Qui nam lege sua totum deceperit orbem,
 510 Christi pervertens omnia verba Dei.
 511 Qualibus ille dolis impostor et artibus usus
 512 congegit raptas totius orbis opes.
 513 Quotque suis bullis animas demiserit Orco
 514 Romanus praesul sanctulus ille pater.
 515 Est qui perfusus vino lacrimatur, et est qui
 516 nullum ridendi novit habere modum.
 517 Alter opes jactat, formosae conjugis alter
 518 praedicat et speciem, et pignora nata domi.
 519 Tertius Irus egens, quamquam ditissimus aeris,
 520 deflet egestatis plurima damna suae.
 521 Audaces animos gerit inter pocula miles,
 522 sobrius aspecto comminus hoste fugit.
 523 Pluribus exhausto crescit sapientia vino,
 524 fitque Solon subito qui fuit ante Midas.

525 Hic furit, ille boat, cacat alter, perbibit alter,
 526 ille quod ingessit turpiter inde vomit.
 527 A vomitu stomachum properat replere gravatum,
 528 mox iterum et famulos fundere vina jubet.
 529 Saepe etiam, o turpes, quicquid vomuere resorbent,
 530 ut canis egestos colligit ore cibos.
 531 Aut aliquid foedi et crudi, quod nauseat alter,
 532 saepe vorant fortes ebrietate viri,
 533 vitrea vasa, choas, nec sunt a morsibus illis
 534 in caveis tutae, quae modulantur, aves.
 535 Ille refert Cynicos nudis saltare pudendis
 536 non dubitans, quiddam turpius alter agit.
 537 Quintus adit rixas, et lingua pugnat amara,
 538 illidens madido pocula fracta solo.
 539 Hic foede ructat, somno jacet ille profundo,
 540 stertens oppletus sordibus et vomitu.
 541 Non pauci quaerunt amissa veste lutoque
 542 foedati sera reperere nocte domum.
 543 Plures ad proprios, ceu sarcina plumbea, nidos
 544 portantur : cantat tertius ante fores,
 545 factus amator iners, dicas, mihi crede, luporum
 546 impulsos rabie sic ululare greges.
 547 Haec illa est bibulae turpis comoedia vitae,
 548 cujus ubique viris plena theatra vides.
 549 Illa mihi superest actu claudenda supremo,
 550 ut constet numeris fabula tota suis.
 551 Nullus in hac patitur vacuus spectator haberi ;
 552 histrio sed quivis fervidus esse cupit.
 553 Nec gravat hic proceres vilis persona Dromonis,
 554 nec magnos mimos hic pudet esse duces.
 555 Quid facerent plebes, procerum sorbente corona ?
 556 Aemula sunt capiti cetera membra suo.
 557 Et cum de tali nisi parta laude theatro
 558 quaerat adhuc firmo nullus abire pede.
 559 Nemo tamen scenae curat servire decenter,
 560 e bibulis populo nemo placere studet.
 561 Turpia cordatis crebro spectacula praebent,
 562 et pueris risum saepe movere solent.
 563 Vel cum per medias gressu titubante plateas
 564 incedit nimio turba gravata mero.
 565 Vel cum nocturnis sunt edita proelia lustris,
 566 mane per insanum commemoranda forum.
 567 Vel cum magniloqua se jactant voce bibones,
 568 ille quot hesternae pocula nocte bibit.
 569 Alter quot solus socios Baccho duce victos
 570 compulerit somno tradere membra gravi.
 571 Ille quot in somnis tractas per pocula noctes
 572 egerit assidue labra rigante mero.
 573 Alter ridenti jurat se voce dies per
 574 jam multos sanum non habuisse caput.
 575 Ille quot amissa noctes ratione bibendo
 576 sterterit in foeda forte relictus hara,
 577 est qui de victo se jactitet hospite, deque
 578 tota devicta sorbitione domo.
 579 Non licet a bibulis alios audire triumphos,
 580 laude vehunt hausti fixa tropaea meri.

581 Porro quid haec aliud turpis jactantia signat,
 582 (si cupimus recta rem reputare via)
 583 quam semel amissis rationis sensibus, omnes
 584 in brutum bibulos degenerasse pecus.
 585 Nemo sperabit bene sanae mentis honestum
 586 e re se turpi sumere posse decus.
 587 Nec quemquam credo (nisi sit sceleratus et excors)
 588 turpiter ob vitium turpe placere sibi.
 589 Foedius est aliquid, seu turpius ebrietate ?
 590 Quemlibet immemorem quae facit esse sui.
 591 Quae parit effrontes, et corda oblita pudoris
 592 cogit in absurdum currere quodque nefas.
 593 Quaeque sui quosvis sublato jure potentes
 594 dejicit, imbelles invalidosque parans.
 595 Ut jam non titubans pes, non mens, linguaque possint
 596 amplius officium lector obire suum.
 597 Obruitur gravis immodico sapientia vino,
 598 franguntur multo fortia corda mero.
 599 Maenades insanae Bacchum comitantur inertem,
 600 has nisi lurcones ebria monstra puta.
 601 Cunctarum tollit Bacchus discrimina rerum,
 602 atque hominem prorsus non sinit esse hominem.
 603 Sed tamen hinc clarae venantur praemia famae,
 604 quaerendi hinc bibulos nominis ardor habet,
 605 potorem invictum dici laus major habetur,
 606 quam dici Hectoreis ausibus esse parem.
 607 Hanc avidae famam properant contingere cuncti
 608 laudis : et hanc aliis praeripuisse juvat.
 609 Si venit e nigro memorabile nomine nomen,
 610 si venit e vitiis candida fama malis,
 611 si parit aeternam fugienda infamia laudem,
 612 turpia si praestant lustra perenne decus,
 613 quis non perpetuo victuros tempore speret
 614 infames bibulos, dulcis Iacche, tuos.
 615 At non infami subsurgit gloria fama,
 616 turpibus e rebus gloria nulla venit.
 617 Est ad virtutem tenuis perque ardua callis,
 618 hoc saeptum duris sentibus horret iter.
 619 Hinc ille assequitur celebris praeconia famae
 620 qui tolerat casus laudis amore graves.
 621 Non vino, virtus sudore paranda, paratur,
 622 et famae crescit sedulitate decus.
 623 Sed quae sunt tandem illius praeconia laudis ?
 624 O bibule aut famae portio quanta bonae ?
 625 Si tua multibibae vesania foeda coronae
 626 laudatur, sanis vituperata viris.
 627 Scilicet hinc oritur clarum et laudabile nomen
 628 si jugi madeas plena lagoena mero ?
 629 Aut si nemo tuo vasto cum gutture justum
 630 certamen vini potor inire potest ?
 631 Hoc esset barathrum, et vastam superare Charybdim,
 632 aut Irim bibulam vincere velle siti.
 633 Exuis humanos sensus, et bestia factus
 634 ut paucis placeas turpia quaeque facis :
 635 de grege vinoso partes fert ille priores,
 636 et caput est bibuli famaue prima chori,

637 quem norunt omnes lenones, scorta, bibones,
 638 caupones, mimi, balnea cuncta, coqui,
 639 lusores, scurrae, lenae, vetulae, parasiti,
 640 mensipetae, servi, sordida lustra, proci :
 641 adde ambubaias, tonsores, adde Gnathones,
 642 et reliquum luxus desidiaequae gregem.
 643 Egregiam vero laudem et spolia ampla reportas
 644 ista tuam laudat si mala turba gulam.
 645 Cui dum ridicule conaris amice probari
 646 diceris infamis perditus atque nepos.
 647 Dumque his obsequeris vilis tibi vita videtur,
 648 proicis hanc tamquam putrida poma forent.
 649 Inque tuum peccas graviter turpissime corpus,
 650 o gulo, praepropera mox periture nece.
 651 Nam dum plura nepos quam par est vina Liguris,
 652 ipse ferus certe fis homicida tui.
 653 Juppiter immodicis quoque suffocat imbribus arva,
 654 imber alit siccos, sed moderatus, agros.
 655 Multus obest vini : prodest moderatior usus.
 656 Hunc sapiens, illum non bene sanus amat.
 657 Accelerat varios Sybaritica vita dolores,
 658 illa subit morbos multiplicesque cruces.
 659 Amittunt habilem vino enervata vigorem
 660 membra, malis corpus fluxibus omne dolet.
 661 Hinc tremuli capitis vertigo odiosa resurgit.
 662 Hinc ille assidue pallor in ore sedet.
 663 Inde manus tremulae, digitique rigore retorti,
 664 vincit ubi articulos saeva chiragra leves.
 665 Hinc torpent nervi sine sensu saepe jacentes,
 666 stringit et in certos inde podagra pedes,
 667 hinc oculi fluidi, lippi, semperque rubentes,
 668 hinc male corrupto tormina ventre ruunt.
 669 Hinc utraque sonat stridens tinnitus ab aure,
 670 ceu sonat in duris rauca cicada rubis.
 671 Hinc quoque multiplices, veniunt denso agmine febres,
 672 hinc psorae, hinc scabies, hinc quoque dirus hydrops,
 673 hinc subitae mortes, atque intestata senectus,
 674 funeraque in gelido mane reperta toro.
 675 Sunt hinc nocturno furiales tempore somni,
 676 hinc multis spectris irrequieta quies.
 677 Hinc ille estolidi deterrimus halitus oris.
 678 Foeteat ut crebro spurca cloaca minus.
 679 Denique totius corruptio corporis inde
 680 imminet exitio proxima multiplici.
 681 Haec tua si viridis non sentit damna juvenus,
 682 hoc graviora tibi sunt toleranda seni.
 683 Si non ante diem te funere mergit acerbo
 684 ebrietas, plenis immoderata cadis.
 685 Omnino bibulam sequitur morbosa juventam,
 686 subjecta innumeris ante senecta malis.
 687 Semper habet comitem stolida haec vesania poenam,
 688 sunt morbi immodicae praemia luxuriae.
 689 Atque haec est sero egredientibus obvia turba,
 690 hae vetulae bibulos lychnobiosque manent.
 691 Tanti quod mentem mutet constare videmus
 692 unde solet rabies, unde venire furor.

693 Unde tot afflictæ veniunt dispendia vitæ,
 694   damnaque Pæonia non medicanda manu.
 695 Post, ubi corruptum est nimio jam corpus Iaccho,
 696   et dotes animi disperiere tui.
 697 Obruit et bibulos cunctarum oblivio rerum
 698   partem animi memorem plurima vina necant.
 699 Non secus ac Stygii Lethæa fluminis unda
 700   tollitur e memori pectore vita prior.
 701 Ut taceam rixas, lites, convicia, caedes
 702   multiplices factas ebrietate duce.
 703 Non opus est rebus manifestis addere testes,
 704   sed tamen e multis pauca referre volo.
 705 Et quid ego longe peregrina exempla requiram ?
 706   Fare age quid nuper perdidit agricolas ?
 707 Ebria seditio villas vastavit et agros
 708   igne, furore, manu, sanguine, caede, nece.
 709 Invictum Hannibalem Campani pocula luxus,
 710   vincibilem Latio sola dedere duci.
 711 Magnus Alexander vino furiosus amice
 712   infecit mensam sanguine Clyte tuo.
 713 Quo scelere imperio Vitellius excidit, unco
 714   tractus ? Deliciis, sanguine, paene, mero
 715 non alia exstinxit sceleratum vita Neronem,
 716   sectatum mores Sardanapale tuos.
 717 Quid memorem plures vitio ebrietatis avito
 718   de solio pulsos, imperioque duces ?
 719 Excute Romanas annales, excute nostros,
 720   si magis exacte talia nosse cupis.
 721 Si quid habet vatum priscorum fabula veri,
 722   et multo Lapithæ succubuere mero.
 723 Si non Dulichios utres Polypheme bibisses,
 724   servasses oculum sic Polypheme tuum.
 725 Judith Holofernem necat ebrietate sepultum,
 726   id quod lictorem Biblia sacra docent.
 727 Ebrietate, trahit quæ cuncta nefaria secum
 728   crimina, cum Sodoma versa Gomorrha jacet.
 729 Quot juvenes nostro sæclo satis indole clara
 730   his pessum vitiis ebrietatis eunt ?
 731 Viribus exhaustis exhaurit et illa crumenam :
 732   Herculeos census conterit ebrietas.
 733 Thesaurus Croesi ebrietas Crassique voraret,
 734   hac res, hac patriæ dilapidantur, opes.
 735 Obsita panniculis comes ebrietatis egestas
 736   fertur, egestatis nigra laverna comes.
 737 Haec te post nudum compellet ad improba facta,
 738   utque pares nummos suggeret arte mala.
 739 Artibus exitium lucrabere turpe malignis,
 740   hic tandem finis ebrietatis erit.
 741 Semper enim venter solitis vult rebus inanis
 742   distendi, festos semper habere dies.
 743 Otia venter amat, vult plenæ pocula mensæ,
 744   delicias, luxum, lautitiasque cupit.
 745 Jam nisi divitiæ Lydi, aut opulentia Crassi
 746   adsit, non poteris otia lenta sequi.
 747 Divitiæ ignavis sunt nullæ : ignavia, si quas
 748   sedulitas peperit, pigra profundit opes.

749 Et tamen assidua magis assuetudine crescit
 750 potandi per se magna libido satis.
 751 Hanc potes illaesus numquam deponere : numquam
 752 hanc degustatam linguere tiro potes,
 753 Non bene gustatur tenero, mihi crede palato
 754 esca voluptatis perfidiosa malae.
 755 Quod semel haud facilis sit degustata relictu,
 756 pellitur a pingui non bene pelle canis.
 757 Aegre Ithacus potuit socios avellere loto,
 758 quam modice primis vix tetigere labris.
 759 Dulce voluptatis lotus blandumque venenum,
 760 quod degustatum linguere nemo potest.
 761 Interea nemo quem cura domestica, quemque
 762 cum pueris uxor sollicitaret, erit.
 763 Quae, dum tu potas, dum plurima pocula sorbes,
 764 dum genio indulges, spongia plena, tuo,
 765 nuda sedens misere deserta luget in aula,
 766 esurit et vacuum fortiter ante focum.
 767 Sive pudicitiam vendit, sic cogit egestas,
 768 et formam in quaestu flebilis uxor habes.
 769 Tu quoque forte alio flagras tunc moechus ab igne,
 770 semper ut est Baccho foeda libido comes.
 771 Sic facis uxorem lecti violare pudici
 772 jejunam sancta, foedera juncta, fide.
 773 Aut illi pugnis durissima cena paratur,
 774 et petit ingratum fuste cibata torum.
 775 Nullius ebrietas, non si Cicerone patrono
 776 sit rea sub Baccho iudice, causa boni est.
 777 Quam vaga mens, et vita parum comitatur honesta,
 778 os petulans, animus, lubrica lingua, levis,
 779 contemptus superum, rerum mala cura bonarum,
 780 perditio famae, turpis abusus opum.
 781 Ad mala proclivis propensio quaeque patrandi
 782 veloces vitium semper in omne pedes.
 783 Ergo Methe cum sit tam foeda nocensque voluptas,
 784 unde venit bibulis pestis et atra lues.
 785 Quid juvat hac juvenes animi corrumpere dotes ?
 786 Quid juvat hac corpus perdere quaeso male ?
 787 Quid juvat hac florem tenerae exstinxisse juventae ?
 788 Quae per se satis est aegra, caduca, brevis.
 789 Quin emendata, tali jam tempore, vita
 790 consulis o melius culta juventa tibi.
 791 Incumbens studiis doctos evolve libellos,
 792 et tibi linguarum nobile junge decus.
 793 Quas tibi jam plene suffundit copia cornu
 794 quae decorat nostras Attica Masa plagas.
 795 Ista ad frugalem tam saecula docta diaetam
 796 quamvis corruptum te revocare queant.
 797 Floret enim nunc ipsa suis jam Musa Camenis,
 798 jam passim celebres cernis in orbe viros.
 799 Hos ad honestatem comites tibi sume sequendam,
 800 pocula cum foedis sumere foeda cave.
 801 Nullus enim patinis aut vino emerget, ut ustos
 802 post cineres volitet docta per ora virum
 803 denique concessos pretiosi temporis annos
 804 transigere haud temere sic sine fruge velis.

805 Atque domi trepidos suspensa mente parentes,
 806 fallas absumpto tempore et aere rudis.
 807 Ne velis ignem igni, nec flammis addere flammis,
 808 temperet indomitum sobria Lympha merum.
 809 Haec via potandi monstratur origine Bacchi
 810 fulmine combusta de genitrice sati.
 811 Igneus urentes jacet in praecordia flammis,
 812 atque mero usque meras ingerit ille faces.
 813 His si nolueris et tu calefactus aduri,
 814 frigida ferventes alluat unda cados.
 815 Ignivomo Bacchum flagrantem fulmine Nymphae
 816 servarunt liquidis (igne perisset) aquis.
 817 Ex hoc Nympharum Baccho conjunctio grata est,
 818 hanc nisi secteris, quod bibis, ignis erit.

VINCENTII OPSOPOEI LIBER TERTIUS DE ARTE BIBENDI.

B_3 v.1 Hactenus ornatae frugalia pocula vitae
 2 diximus, et laudes sobria vita tuas.
 3 Addidimus foedos turpissima monstra bibones,
 4 et mala damnosae non numeranda methes.
 5 Nunc tua Bacche canam, modo des in carmina vires,
 6 proelia largifluo perficienda mero,
 7 invictasque acies, et pectora nescia mergi
 8 quamlibet immodicis debilitata cadis.
 9 Mitte pater caput huc, placataque cornua vertas
 10 et des ingenio vela secunda meo.
 11 Da generosa prius sitibundis vina Camenis,
 12 post potum melius carmina mille fluent.
 13 Arma manu capias, animisque virilibus audax
 14 pugnae tiro rudis me duce bella subi.
 15 Pro galea capiti molles impone coronas,
 16 stillet odoratae rore capillus aquae.
 17 Amphora sit thorax, clypeus sit vasta capedo,
 18 sit tibi pro rigido vitreus ense calix.
 19 Pro funda cyathum, graciles pro cuspide thyrsos
 20 sume, tubae subeat sicca lagoena vicem.
 21 Mavortis miles Vulcania comparet arma,
 22 Bacchi militiam talia tela decent.
 23 Sic libet atque juvat vini certamen inire.
 24 Claraque, suffuso ferre tropaea mero.
 25 Non aliis telis orientem vicit et Indos,
 26 Bacchus non aliis omnia regna domat.
 27 Ergo cui est virtus, animusque in pectore praesens,
 28 si quem vina juvant, et sitis ardor habet,
 29 adsit, et impigris attollat pocula palmis,
 30 victorem pugnae praemia digna manent.
 31 Nemo velit mecum tali sudare palaestra,
 32 qui non actutum potus abire cupit.

33 Nec quemquam fugio, non ipsum crede Bonosum,
 34 non Firmum : quamvis Caesar uterque fuit.
 35 Si quis nos saltem dapibusque meroque benigne
 36 acciperet, letho pocula multa darem.
 37 Quas strages vini quam possis cernere cladem,
 38 talia nos bibulos si quis ad arma vocet ?
 39 Si me irritarit etiam in certamina Bacchum,
 40 (parce pater nobis ter venerande) petam.
 41 Audeo vinoso pugnax contendere Como,
 42 non superos timeo, non homines timeo.
 43 Si nescis ego sum memorabilis ille Philaenus,
 44 cui vini palmam Parthia tota dedit.
 45 Nobis cedit et ipse Tricongius ille novellus,
 46 perpetua Insubriae fama decusque suae.
 47 Quem stupet ipsa Methe fugiensque timensque bibentem,
 48 quem Silenus amat, Maenades et Satyri.
 49 Artem igitur discat me praeceptore bibendi,
 50 si quis potando vincere quosque cupit.
 51 Pelidae Phoenix, ego sum praeceptor Iacchi :
 52 hanc nullus prae me tradidit artis opem.
 53 Dixeris hic forsitan, quid agis vinose magister ?
 54 Cur tua praeteritum Musa retexit opus ?
 55 Cur tua nunc versis revocat Palinodia verbis
 56 dogmata iussa pia sobrietate coli ?
 57 Non sunt haec sanae pugnancia dicta Camenae,
 58 sic titubat largo lingua gravata mero.
 59 Sobria perpetuo constat sibi Musa, nec umquam
 60 dissona discordi carmina voce canit.
 61 Laudas astrictae frugalia pocula mensae,
 62 et vitam institui sobrietate doces.
 63 Nunc inquis vini certamen inire laboro,
 64 actutum veniat potus abire volens.
 65 Quemlibet ultro etiam jactanti voce lacessis,
 66 atque parem censes non tibi posse dari.
 67 Quod si cuncta sui jactantia turpis habetur,
 68 qua nunc te jactas fronte superbe Thraso ?
 69 Non ego scripta prius temere praecepta recanto,
 70 nec mea praeteritum Musa retexit opus.
 71 Quam norit quivis illa se jactet in arte,
 72 quisque sibi placeat, doctus in arte sua.
 73 Jure superbivit fandi virtute patronus
 74 Arpinas, Latii gloria summa fori.
 75 Hippocrati justas tollunt medicamina cristas,
 76 nec falsam laudem vindicat arte sibi.
 77 Cur non eximius semet jactaret Apelles ?
 78 Cum plures docta vicerit ipse manu.
 79 Ascraeus vates merita se praedicat arte,
 80 qua docuit quo sint rura colenda modo.
 81 Arte sua turget juris legumque peritus,
 82 arte sua placuit Naso poeta sibi.
 83 Ergo mei fuero vanus jactator honoris,
 84 si illa qua valeo glorior arte mea ?
 85 Quo nam jure mihi communia jura negentur ?
 86 Hoc aliis licuit, cur minus ergo mihi ?
 87 Non ego te jubeo frugalem ponere vitam,
 88 cultor ut insanae jure probere Methes.

89 Optima quae visa est nostrae sententia menti
 90 audisti, hanc animo, hanc mordicus ore tene.
 91 Numquam plura bibas quam corporis exigit usus,
 92 et frugi curam sobrietatis habe.
 93 Sed quid ages si quis nolentem ad pocula coget ?
 94 Nunc prece, nunc pretio, terrificisque minis,
 95 crebra etiam gladiis (quo nunc sunt more bibaces
 96 Centauri) trucibus blandiloquisque logis.
 97 Cum tali potius malis contendere ferro ?
 98 Gratus atque tibi nectare vulnus erit ?
 99 Quid facies quoties inter cenabis honestos ?
 100 Pocula qui paulo liberiora bibunt,
 101 talibus obsequio facili servire negabis ?
 102 Esset inhumani pectoris illud opus.
 103 Saepe propinantum pretio nomenque decusque
 104 majus erit, quam quod spernere vina decet.
 105 Ne cupias illos inimicos sumere, juxta
 106 qui prodesse tibi, quique nocere queunt.
 107 Sed nec te moveat, quod vaccas atque camelos
 108 dicunt potandi non superare modum.
 109 Recte equidem vaccae faciunt, belleque cameli,
 110 ut fert ingenium, nam ratione carent.
 111 Qua si imbuta foret, mox responderet honesto
 112 vacca viro, faceret tardus asellus idem.
 113 Sed nec vina bibunt, irritamenta bibendi,
 114 quis (dic) non liquida mox satiatur aqua ?
 115 Dic quot in hospitiiis invitum saepe lacessunt
 116 convivae primis advena turba cadis ?
 117 Longinquis quoties hospes jactaris in oris,
 118 extera seu quoties ad loca missus adis,
 119 saepius inviti casu potare jubemur.
 120 Cogimur inviti qualia multa pati.
 121 Omnibus in mensis vino certatur, et omni
 122 vina loco passim proelia multa movent.
 123 Quae nam cena caret tali, quae prandia pugna ?
 124 Sorbitione meri quae (rogo) mensa caret ?
 125 Cuncta supervacuo nunc diversoria potu
 126 fervent, vinifluo flumine cuncta madent.
 127 Nulla fuit multis saeculis vinosior aetas,
 128 magna potes si nunc sobrius esse potes.
 129 Alter amicitiae cyathum tibi praebibit, alter
 130 notitiam tecum poteris inire cupit.
 131 Tertius, heus primum poteris haud spernere vitrum,
 132 incivile foret, carpe libenter, ait.
 133 Quartus idem loquitur, causam quoque quintus habebit,
 134 quae tibi stat nullo rejicienda modo.
 135 Hos nisi pocula ferens contra reverenter honestes,
 136 probro censeris id tibi jure dari.
 137 Atque haec sunt justae tantum praeludia pugnae,
 138 essent haec aliquo vina ferenda modo.
 139 Ecce bibens iterum verso redit ordine primus,
 140 hospitii hoc veteris tessera grata facit.
 141 Notitiam melius vult confirmare secundus,
 142 hinc crebros calices praebibit ille tibi.
 143 Scilicet haud dura patientur fronte sequentes
 144 se sperni, quanam dic ratione precor ?

145   Accumbit mensae quidam torquatus eidem,
 146   multa cui in digitis lucida gemma micat.
 147   Cui caput est rasum, vestis dissecta, cicatrix
 148   plurima, et hircinis frons truculenta pilis,
 149   hujus si quid habes animi, data vina recusa,
 150   incutiet capiti pocula spreta tuo.
 151   Si semel atque iterum respondes, provocat illum
 152   sedulitas : retines jam miser aure lupum.
 153   Vis alios vitare, cibum vis sumere solus,
 154   cum te cum reliquis publica tecta foveat ?
 155   Majori sumptu solus cenabis, et omni
 156   munophago semper durior hospes erit.
 157   Quare ne tali possis succumbere pugna,
 158   arte pereximia non opus esse putas ?
 159   Si rudis a cunctis promiscua pocula sorbes,
 160   sobria si retines pectora fortis eris.
 161   Haec qui tradiderit tibi, non erit ille magister ?
 162   Aut jactat stolidam futilis artis opem ?
 163   Hanc sibi complures artem grandi aere pararunt,
 164   artem potandi sed schola rara docet.
 165   Nosse potes minimo fidi praecepta magistri,
 166   quae tibi potanti cuspidis instar erunt.
 167   Ut numquam utaris, quid obest tamen arma parasse ?
 168   Sive quid in promptu tela tenere nocet ?
 169   Adveniet tempus vinosa quod exigit arma,
 170   quem stringes si non ad femur ensis erit ?
 171   Conspicis ut duris semper stet miles in armis,
 172   et tamen haud semper, qui gerit arma, ferit.
 173   Ergo animos opus est dociles attendere, nostrae
 174   qui dare militiae nomina forte cupis.
 175   Principio seu te perduxit ad orgia casus,
 176   seu ratio certis subdita consiliis.
 177   Et tibi pro veteri est abeundum aut lege bibendum :
 178   aut nox in multo pervigilanda mero,
 179   aut agitanda die vino convivium largo,
 180   si sapis imprimis providus esse stude.
 181   Anceps cum bibulis tibi pugna gerenda duobus
 182   certanti infuso nectare semper erit.
 183   Primus erit tibi qui spumantia vina propinat.
 184   Alter erit cui tu pocula sicca dabis.
 185   Primus te contra potans feret arma, secundus
 186   quae tu depellis sentiet arma, bibax.
 187   Nec plures tecum certamen inire Falerni,
 188   optes audaci sustineasque manu.
 189   Noluit Alcides vires temptare duorum,
 190   fortior Alcida ne velis esse Jovis.
 191   Unum aliquem insignem numero tibi delige ab omni,
 192   quem tua configant spicula cuncta trucem.
 193   Hunc pete Achilleo pugnans gutture, Bacchi
 194   telis, quae crebro plena lagoena dabit.
 195   Hunc unum, hunc solum semper jaculaberis hostem,
 196   ictus excipiat solus et ille tuos.
 197   Pugnasti magna victor laudabilis arte,
 198   talem prostravit si tua dextra virum.
 199   Plus dedit Aeacidae laudis fortissimus Hector,
 200   quam reliqui caesi mille dedere Phryges.

201 Vincere nec vulgo Danaos Priameius heros,
 202 sed studuit magnos sternere quosque Duces.
 203 Semper in audaces spreto Thersite Patroclos
 204 intentos habuit belliger Hector equos.
 205 Nec tibi sperandum est cunctos te vincere posse,
 206 pugna est unius non bene firma manus.
 207 Invalidae fiunt divisae ad plurima vires,
 208 collectae, numquam debile robur habent.
 209 Si bibis ad plures replent tua pocula nullum,
 210 sed te replebunt pocula multa cito.
 211 Fac itaque oppugnent unum tua pocula solum,
 212 quo victo, potis es vulgus adire ferox.
 213 Aut si succumbis victus certamine, magni
 214 Clarius Aeneae succubuisse manu est.
 215 Te tamen ut cupita laetum victoria laude
 216 afficiat, potans sic age victor eris.
 217 Esto memor quae cuique feras, quae cuique propines,
 218 ut tibi par prompto reddat ab ore pari,
 219 nullos dissimula cythos, nec parce sodali,
 220 exige multiplici debita vina prece.
 221 Non est ars pateras posse evacuare capaces,
 222 non est ars plenos posse vorare cados,
 223 non est artis opus phialas siccare frequentes.
 224 Et vastos vini non trepidare lacus,
 225 non si Romanum potando aequare Bonosum,
 226 non si etiam Firmo firmior esse queas,
 227 hoc erit artis opus, virtus haec summa bibendi,
 228 ut tibi compotor reddat ubique vicem.
 229 Hic decet attentum te pectus habere bibentem,
 230 hic oculos argi praestat habere nimis.
 231 Tu quibus observes, quae pocula cuique propines,
 232 et quo tu graderis calle, sodalis eat,
 233 expertus dico, nemo est potando fidelis,
 234 ni fueris cautus decipiere crebro.
 235 Ante potes niveos coracas, volucresque chelonas,
 236 et cygni plumas ante videre nigras,
 237 quam fidum potu, experto mihi crede, sodalem,
 238 debita mensurae qui sine fraude bibat.
 239 Non modo mendacem memorem decet esse, bibacem
 240 multo plus memori mente valere decet.
 241 Quare nulla tuam capiant oblivia mentem.
 242 Praebibe non tacita vana Falerna manu.
 243 Ad respondendum verbis compelle sodalem,
 244 saepius appellans : heus mihi redde vicem,
 245 heus mihi redde vicem, siccanda haec pocula restant,
 246 cur precor hoc vitrum cessat ? Et iste calix ?
 247 Ad respondendum cunctantis saepius aurem
 248 velle : meri memorem quamlibet ipse mone.
 249 Quo nam saepe alios pleno cratere laccessis ?
 250 Quo sorbes avida pocula plura gula ?
 251 Si non das operam bibat ut data vina vicissim,
 252 quem cupis oblato deposuisse mero.
 253 Qui non lethaei potarit gurgitis undas,
 254 ille mihi princeps sorbitionis erit.
 255 Qui non mobilibus tradit sua pocula ventis,
 256 sed responsa petit nectare, victor abit.

257 Expertus multos bibuli virtute duelli
 258 vidi potores non habuisse pares.
 259 Cur sunt ante alios vino potuque repleti ?
 260 Exhausti curam non habuere meri.
 261 Hujus ego observans praecepti et moris et usus
 262 praedam de victo saepius hoste tuli.
 263 Hoc et tu potans observa victor abibis,
 264 et dices artem pondus habere meam.
 265 Praeceptis esse cave, stolidi neque Protesilai
 266 ante alios Danaos aemulus esse velis.
 267 Sed lente propera spumantia vina bibendo,
 268 aut propere nullo victus ab hoste cades.
 269 Ipse recens fessis incumbe, novissimus exi
 270 in pugnam : fessos vincere quisque potest.
 271 Crede mihi non sunt Bacchi properanda duella,
 272 sed sensim tardo perficienda mero.
 273 Nonne vides juvenes ferventi mente feroces
 274 ut subito extincto pectoris igne jacent ?
 275 Dum temere properant non festinanda Falerna,
 276 et cumulant haustus haustibus usque novis.
 277 Cuncta quasi in celeri staret victoria potu,
 278 quo te non alios ebrius ipse gravas.
 279 Sanguineis bellis saepe est properantia lucro,
 280 qua dux incautos obruit arte viros,
 281 atque improviso prosternit Marte quietos :
 282 at vinosa pigra stat nisi pugna mora.
 283 Qui subitos avido calices ingurgitat ore,
 284 ridiculus primum hic omnibus esse cupit.
 285 Ergo meo monitu potando lentius, ipse
 286 carminibus dices pondus inesse meis.
 287 Quem properare vides crebro huic occurre Falerno,
 288 bis victus facilis fit properante mero.
 289 Haud labor est ullus tales submergere potu,
 290 ipsi se mergunt sedulitate sua.
 291 Sicut miles iners temere procurrit in hostes,
 292 et fultus nulla quemque laccessit ope,
 293 ense levis nudo, parmaque inglorius alba,
 294 ille sua culpa victus ab hoste cadit.
 295 Quod tibi ne eveniat lente properare necesse est,
 296 et circumspectis lambere vina labris.
 297 Sed neque vina vora, nec avariteringere potum,
 298 nec crebro magnis haustibus inde merum.
 299 Obruit ebrietas ita festinata bibentem,
 300 et vomitu turpem ridiculumque facit.
 301 Haustibus evacua carchesia magna pusillis
 302 paulatim, audaces vina vorare sine.
 303 Ipse lubens primos illos concede triumphos,
 304 et prima pugna Celtica corda gerant.
 305 Ultima laus tua sit, tua sit victoria, tantum
 306 providus invicta consere bella manu.
 307 Nec male pransus adi jejuna pocula lingua,
 308 nec vinum vacuo ventre crepante bibe.
 309 Quod nisi vitaris citius repleberis illo,
 310 quem conabar tu superare mero.
 311 Fac oneres ventrem grata dapibus ante saburrae,
 312 et fundamentum potibus ante jace.

313 Indulge dapibus, licet urgeat unus et alter,
314 dic, nondum plene sum satur ipse cibo.
315 Non feret ille moras, nec prandia lenta vorantem,
316 sed quaeret cuinam pocula prima feret.
317 Interea veniet tibi grata cupido bibendi,
318 ante merum sumptum si bene pransus eris.
319 Hinc improvisum sumptis invade cypellis,
320 dulcia quae blanda reddita voce bibat.
321 Quem si compereris ad vina bibenda lubentem,
322 et facilem, ulterius, qua via ducit, eas.
323 Praeveniens semper nullum concede regressum,
324 quo te de cursu detrahat ille tuo.
325 Succedant calici calices, carchesia trullis,
326 inque locum subeat vasta capedo cadi.
327 Nec mora, nec requies, sed crebrae grandinis instar
328ingere non pigra pocula multa manu.
329 Protea jam retines, constringe tenacia vincla,
330 nec requiescendi possit habere locum.
331 Effice ne posthac quisquam te voce lacesat,
332 plenis urge cadis haec ubi signa vides.
333 Dum jam fastidit, dum nauseat ille Falernum,
334 emicat et subito magnus in ore rubor.
335 Increpat astantes saeva dum voce ministros,
336 pocula quod ante alios uberiora bibat,
337 si jam balbutiens verba imperfecta profatur,
338 saepe puellarem si petit aeger opem,
339 pocula si crebro lambit, si vina petissat,
340 et crebro ex udo si spuit ore merum,
341 callidus effundit si clamve palamve Falernum,
342 haec ferme victi signa bibentis erunt.
343 Jam prior extinctis flammis deferbuit ardor,
344 urge mero, victas jam dabit ille manus.
345 At si praeveniens aliquis re oppugnat et urget,
346 et jam vallavit obsidione meri,
347 accumulans cyathos cyathis, haustusque subinde
348haustibus ingeminans, conduplicansque novis.
349 Nec respirandi tibi linquitur ulla potestas,
350 atque renitendi copia nulla datur.
351 Hoc opus, hic labor est cursum turbare ferocis
352hostis, et e plana vertere vela via.
353 Victoremque meri palma spoliare petita.
354 Aut aequo saltem Marte redire domum.
355 Fac ergo quoties pugna es congressus iniqua,
356 et stant ante tuas pocula multa fores,
357 responde sensim, nec vina oblata recusa,
358 crede suis audax viribus ille ruet.
359 Interea poscas magnum cratera ministrum,
360 quem bibat alterna te referente vice.
361 Oblatum querulo si spreverit ore Falernum,
362 et debere palam te sibi multa docet,
363 et solvenda prius portati debita vini,
364 et sibi reddendum plenius esse vicem.
365 Hactenus ecce a te tot pocula plena recepi,
366 inque nec invito sedulus ore bibi.
367 Tu tamen hoc uno et primo cratere gravaris,
368 quem jussit summus me tibi ferre pudor.

369 Qui nisi honestarem te contra, ferreus essem,
 370 rusticiorque Scythis, barbariorque Getis.
 371 Pocula quae mihi adhuc a te sorbenda supersunt,
 372 omnia non alia sedulitate bibam.
 373 Non ita inhumanus, neque erit sic truncus agrestis,
 374 ut queat hoc pacto vina negare tibi.
 375 Accepto vino mox est de tramite pulsus,
 376 versaque de cursu vela secunda suo.
 377 Hinc tibi solvendi spatium tempusque parasti
 378 debita, quae solvi flagitat ille sibi.
 379 Nec metus est ne te properata protinus obba
 380 obruat, et celeri degravet usque mero.
 381 Sunt sorbenda duo prius illi pocula, primum
 382 quod sumpsit : demum quod tibi ferre cupit.
 383 Interea facili dabitur tibi copia casu
 384 potando primum qua tueare locum.
 385 Quaque addas primo mox altera dona metallo,
 386 mox dabit his alius tertia vina locus.
 387 Hac te non alia evolves ratione Lyaeo
 388 oppressum, si tu naviter usus eris.
 389 Haec tibi praestabit vinosam regula palmam,
 390 haec mihi victoris nomen habere dedit.
 391 O mihi praeteritos referat si Juppiter annos,
 392 qualis eram juvenis plurima vina vorans,
 393 dum firmae stabant juvenili in corpore vires,
 394 necdum dilapsum tempore robur erat.
 395 Dum viridi fueram vini patientior aevo
 396 de vino referens multa tropaea domum.
 397 Talibus instructus praeceptis, arte, magistro,
 398 stravissem cunctos sorbitione meri.
 399 Obvius haud quisquam mihi sese impune tulisset,
 400 seu venisset eques, seu foret ille pedes.
 401 Hausissem Oceanos totos, vinique paludes
 402 siccassem, oblatis vastaque stagna meri.
 403 Ut quondam Scythicis audax sum cognitus oris,
 404 Bacchica cum primum miles in arma rui.
 405 Quando Cypellomachus Parthorum ductor atroci
 406 mente furens bibulis intulit arma Scythis.
 407 Horum sceptrata tenens regalia forte procaci
 408 Chandopotes nostrum laeserat ore ducem.
 409 Miserat Oenoptam rex Parthicus annua poscens
 410 reddere quae debet pocula Chandopotes.
 411 Inter at ille probe jam vina liquentia potus
 412 debitor est olim rex mihi vester, ait.
 413 Dena propinavi totidem mihi pocula debet
 414 his mihi siccatis annua dona feret.
 415 Exigit injuste mulctam, respondeat ante
 416 ceu par est, decies pocula dena mihi.
 417 Ut nostrae leges et foedera facta loquuntur,
 418 his stet : sive sciat bella parata sibi.
 419 Rettulit Oenoptas vinosi dicta tyranni,
 420 illa movent stomachum dura Cypellomacho.
 421 Sicut saepe levi de causa atrociam surgunt
 422 bella, haec si causa lis fuit orta levi.
 423 Nec mora collectis mox regni viribus addit
 424 ille sibi Thracas, Bacchicolasque Getas,

425 atque Leontinos, vocat ad socia arma bibaces
 426 Francos, his junctus tunc comes ipse fui.
 427 Sic intrans Scythiae contracto milite fines
 428 diripit hostili barbara regna manu.
 429 Pugnatur passim poclis ingentibus, omnes
 430 siccantur crebra sorbitione penus.
 431 Cumque hostes nollent nobis occurrere pugna,
 432 et conferre palam signa pedemque negant.
 433 Omni vastata circum regione Scytharum
 434 cinximus Oenopolin obsidione gravi.
 435 Non bene munierat ducta tentoria fossa,
 436 et jacto vallo castra Cypellomachus.
 437 Chandopotes acie portis erumpit apertis,
 438 ut subita incautos obruat arte Getas.
 439 Hic improviso complentur castra tumultu,
 440 ordine dum nullo miles ad arma ruit.
 441 Franguntur calices, carchesia cymbia, quisque
 442 pro se quod potuit rem gerit, atque bibit.
 443 At crepitu, et strepitu, et sonitu, et clamore bibentum
 444 et plausu, et mixta voce strepebat ager.
 445 Audiit alterius vocemque et verba loquentis
 446 nemo, satis proprium sensit ab aure sonum.
 447 Vinorum undantes rivi per castra fluebant :
 448 ossibus et spinis lubrica squalet humus.
 449 Quis cladem illius lucis, vis pocula fando
 450 explicet ? Aut verbis vina referre queat ?
 451 Vidisses Cotylis nullum, aut certare cadiscis :
 452 grandibus Ecpetalis edita pugna fuit.
 453 Ancipiti multo pugnamus tempore Baccho,
 454 excitat audaces ductor uterque suos.
 455 Tandem Zoropotes aciem perfringit, et infert
 456 ignigenae intrepido signa secunda pede.
 457 Et primum grandi patera prosternit Epachtem
 458 durum et morosum difficilemque Scytham.
 459 Incitat ultorem Paraspondus Epachtis Amictum
 460 consimilem vita, moribus, ingenio.
 461 Non impune tamen : vitrea volat obvius orca,
 462 plus quam metretas tres capiente meri
 463 Zoropotes, sternit Paraspondum, sternit Amictum,
 464 Lathrophagum et Lichnum, Daethron et Oenochoum.
 465 Zoropotae virtus alios accendit inertes :
 466 surgit ab alternis maxima pugna cadis.
 467 Dicite Pierides, non omnia possumus omnes,
 468 quo quivis cecidit victus ab hoste mero ?
 469 Et meministis enim Musae, et memorare potestis :
 470 spectastis siccae proelia nostra Deae.
 471 Septenis cyathis jugulavit Alazona victum
 472 Apsicorus, denis Phorticus Apsicorum.
 473 Lerus Nestoreo stravit Nephona Cypello,
 474 dejicit et Phlyarum, cumque epulone Lalum.
 475 Oenophlyga Abrobius, meradorpion Abrodiaetus
 476 Autorophes Graia vicit utrosque Choa.
 477 Dipsaleum grandi Methion ecpomate mutum
 478 fecit, et oppressit lumina fessa sopor.
 479 Gastroborum vino, musto sepelivit Aoenum
 480 Syssitus, frater cui parasitus erat.

481 Quos genuit Methysa genitrice parens Homositus
482 cum Metriosito fratre minore Geta.
483 Osse recusantem sorbere petit parasitum
484 perfusum multo Symposiarcha mero.
485 Mixta mero in mediam ructanti gutture mensam,
486 Compodes largo flumine frusta vomit,
487 Trygobius plures, quos fama obscura recondit,
488 reddidit oblitos, immemoresque sui.
489 Quem tamen Exoenus, dum forte meracius haurit,
490 compulit in celerem cum Comedone fugam.
491 Non tulit hoc Lurco, Exoenum cum fratre Paroeno
492 oppressit cotylis Corsica vina bibens.
493 Vidit iners fratrum casum, ingemuitque Dysoenus
494 ultor, ait, venio vindice Lurco mero.
495 His dictis illum feriit spumante Monoto :
496 de victo sperans hoste tropaea sibi.
497 Exsorbens Lurco conatus risit inanes,
498 jamque mea dextra praeda Dysoene cades
499 dixerat, et pleno miserum petit Amphicypello,
500 ter bibit hoc Lurco, ter quoque Lurco replet.
501 Vicisti me Lurco, tua est Lavinia conjunx,
502 ulterius noli tendere quaeso mero.
503 Saucius haec orat lingua titubante Dysoenus,
504 et ruit in foedum quod vomit ore merum.
505 Ampelon intonsum satyro Nymphaque creatum,
506 barbato attondit Lesbium ore Tragus.
507 Ampelon haud vino, sed vindicat ense Creurgus,
508 mactatur Baccho victima grata Tragus.
509 Impatiens vini ad gelidas Abstemius undas
510 fugit, quem sequitur sobrius Hydrochares.
511 Fugit et abjecta Ripsaspis Asymbolus hasta,
512 sed neque Thymbrophagus vina Biaea tulit.
513 Nec tulit instantem frugalis Adipsus Asotum,
514 deserta pugna fecit et ille fugam.
515 Ex alia sed parte Philoxenus atque Triphetes,
516 collis insignes hic bovis, ille gruis,
517 et Gluto, et Cothon, et equino gutture Gurges :
518 Threiciusque Bibo, Threiciusque Nepos,
519 quaerentes crebris superare Progastora poclis,
520 cujus aqualiculus vasta Charybdis erat,
521 hosti non victo palma cessere relicta :
522 percussi propriis viribus, atque manu.
523 Militibus nostris hic plurima damna dedisset,
524 ni pigrum caperent munera tarda pedum.
525 Obstabat venter plaustro currente vehendus,
526 et misero aurigae defuit officium.
527 Oenobares, vino dum durius urget Agroecum,
528 et responderi postulat usque sibi,
529 nescius agrestes crabrones provocat in se,
530 et bene sopitos in sua damna canes.
531 Quippe virum (minime dum praecavet ebrius hostem)
532 crinibus arreptum sternit Agroecus humi.
533 Prostratumque gravi patera ferit, atque cruentans.
534 Dentibus excussi tundit utrasque genas.
535 Et miserum insultans dictis subsannat amaris,
536 ecquid ego retuli nunc tibi rite vicem ?

537 Oenobares cervi cor habens, oculosque caninos,
538 aut si non satis est praebibe, plura bibam.
539 Ecce Philoscommo Graio Philopaegmone natus.
540 Ebria Chandopotae castra secutus erat.
541 Ille ut erat nulla clarus virtute, nec armis,
542 ridebat salso quoslibet ore tamen.
543 Dumque vomit passim digna atque indigna relatu,
544 et lacerat levibus pocula nostra jocis.
545 Obvius huic tota fertur Manduco lagoena,
546 qualis in Erpachio dicitur esse penu.
547 Hausibus inde tribus stolidum compescit Achivum,
548 ut numquam posthac solverat ora loquax.
549 Atque in Bomolochum prosternit, et Acritomythum,
550 Aptolemumque tuos o Philoscomo greges.
551 His ita dejectis sensim discedere visi
552 sunt hostes, nostram Marte juvante manum.
553 Jam quoque Chandopotes decies psyctere petitus,
554 versis victus equis terga daturus erat.
555 Quippe Cypellomachus tantum psyctere bibendo
556 noluit exiguis belligerare cyphis.
557 Intrepidus pugnam nisi restituisset Aplestus,
558 illo Leontino natus Aplestus agro.
559 Invictum pectus nulloque domabile vino,
560 cui tres tunc ventres, et tria guttura erant.
561 Ter vino sternendus erat, tria pocula bibenda,
562 aut labor inceptus irritus omnis erat.
563 Pentaploo vini certamen obibat et orca,
564 vidi non paucos obstupuisse virum
565 hauserat ille prius quantum non tres elephantum
566 naribus hausissent, sic mihi crede, suis
567 jamque neci Sthenelumque dedit, Thamyrimque Polumque
568 atque Lamum atque Lagum, Demodocumque Getam.
569 Chloreaque Sabarimque Daretaque Thersilochumque
570 et plures, longum quos memorare foret.
571 Inde meum fratrem, victo Philopaegmone, sternit
572 Obsophorum : natu me minor ille fuit.
573 Hic ego dejecti fratris casu atque dolore
574 commotus, contra strenuus arma paro.
575 Addunt se nobis Evoenus et Ilapinastes,
576 helluo et ipse suam contulit acer opem.
577 Apleste impleto quid me saevissime fratre
578 terres ? Et telis quid minitare mihi ?
579 Tolle minas venio vomiturus, et haec tibi porto
580 dona prius : leto dona futura tibi.
581 Ne meus hic faxo jaceat sic frater inultus,
582 sic ego, sic contra ferreus ille refert.
583 Sic pater ille meri faciat, sic sanctus Iacchus,
584 incipias mecum conseruisse manum.
585 Sordide fumosae cultor sorexque culinae,
586 mox comitem fratri te fugitive dabo.
587 Talia jactanti ternos tribus haustibus utres
588 praebibo, tres magnos his ego jungo cados,
589 et totidem pateras una superaddo capaces,
590 semper gutturibus pocula trina tribus.
591 Ebibit intrepide ternos tribus haustibus utres,
592 siccandis pateris deficit atque cadis.

593 Ergo ruens vomitu foedat barbam atque capillos
 594 percacat et foede subligar omne suum.
 595 Exanimem socii rapiunt, maestique sub urbis
 596 lectica molli moenia celsa ferunt.
 597 E stabulis collecta gerunt qua stercore servi,
 598 purgat et immundas quave Syphorbus haras.
 599 Sed quae proluvies ? Quae flumina ? Quanta ruebant
 600 quae de gutturibus stagna refusa tribus ?
 601 Vix equidem tantum septenis Nilus aquarum
 602 faucibus in vastum proluit Oceanum.
 603 Plurima vidisses fluitasse poteria, currus
 604 vi vomitus, totos, plenaque plaustra rapi.
 605 Eunuchus regi carus gratusque Bagoas.
 606 Illis vinifluis mersus obisset aquis,
 607 tres quoque Pygmaei pariter male nare periti
 608 in tali capti gurgite morte forent.
 609 Crinibus hos nisi correptos servasset Asotus,
 610 ob quos servatos civicaserta tulit.
 611 Fit fuga per campum dejecto turpis Aplesto,
 612 nec, qui porro ferox tolleret arma, fuit.
 613 Aut qui pugnaret protenta comminus hasta.
 614 Tantus perculerat pectora cuncta pavor.
 615 Inde Cypellomachus fuso de rege Trophoeum
 616 exigit, et donis afficit ille suos.
 617 Me torques denis auri argentique talentis
 618 accumulans equitem rex jubet esse novum.
 619 Quando mihi esset equus, qui me portaret, ut essem
 620 semper eques, sed eo deficiente pedes.
 621 Tempore sed Scythicos referam meliore triumphos,
 622 praesentis non est carminis istud opus.
 623 Nunc quo digressus fueram mea vela reducam,
 624 eque vago in rectam calle redibo viam.
 625 Fac praeceptorum studeas memor esse priorum,
 626 sic tibi ferre queunt quae referentur, opem.
 627 Est clipeo miles semper munitus et ense,
 628 munitum clipeo te quoque et ense decet.
 629 Quo subitos ictus vini depellere possis,
 630 promptus et adversa spargere tela manu.
 631 Grande tuas (nec sit tibi dura angustia mensae)
 632 vas semper madidas excubet ante fores.
 633 Hoc vice sit clipei, quo non utere, duellum
 634 dum tibi cum primis usque duobus erit.
 635 Extra sed pugnam si quis te provocat, ille
 636 perge lacescentis pellere vina mero.
 637 Vina propinanti fer vina, ferire volentem
 638 protinus educto tu simul ense feri.
 639 Sic absterrebis, sic ense continet ensis,
 640 pellendus clavo sic tibi clavus erit.
 641 Hoc quoque praecipue (nec enim leve pondus habebit)
 642 praeceptum memori condere mente stude.
 643 Nil extra numerum velis acceptare Falerni,
 644 nec quod ab obliquo tramite forte venit.
 645 Nemo bene potis est geminis incumbere bellis,
 646 et bene nemo domi vina forisque bibit.
 647 Dic praesto plures alios hic esse sodales,
 648 sed te non cunctis posse referre vicem,

649 sentis velle aliquos icto clam foedere tecum
 650 et conjurato belligerare mero.
 651 Nil prius accepta quam foedus scindis iniquum,
 652 ictum salaci more sodalicii.
 653 Solus ut exhibeas gravis ebrietate cachinnos,
 654 qua ratione decet scindere foedus, ais.
 655 Conspirasse mero vos in me sentio, dicas,
 656 sed nego me vestris viribus esse parem.
 657 Solus vobiscum certamen inire recuso,
 658 solus cum multis morio bella gerat.
 659 Continuum Graio sed more bibamus in orbem
 660 si placet, haud alia condicione bibam.
 661 Hac ratione bibens juncto cum foedere junctis
 662 defendes nulla cum gravitate locum.
 663 Sic omnes unoque parique labore gravantur,
 664 sic par ferre meri cogitur omnis onus.
 665 Sed neque turbabit nunc hic te, aliunde sed ille,
 666 nec clipeo excipies omnia tela tuo.
 667 Nam qui non solus possis succumbere vino,
 668 si praefixus eris omnibus ipse scopus.
 669 At tu si quaeris cursus tardare secundos,
 670 quaeris currentes debilitare cyphos,
 671 orbis in adversam poclum jaculabere partem,
 672 et prius emissis obvia vina cadis.
 673 Denique vis quoties aequo contendere Baccho,
 674 haec servanda tibi regula semper erit.
 675 Nulla per obliquum, sed cuncta bibantur in orbem,
 676 nec faciant ullas pocula missa cruces.
 677 Hercule amabilius nullum genus esse bibendi
 678 hoc, neque vina magis candidiora scio.
 679 Hoc nisi dum sorbent faciles utuntur amici,
 680 utitur hoc madidae gens bona Saxoniae :
 681 dum coctam Cererem potant, crassosque liquores ;
 682 hei mihi, cur vinum non habet iste locus.
 683 Digna mero gens, ac superum gens nectare digna,
 684 quae tam fraterne pocula aquosa colit.
 685 Hoc etiam tacitum, quamvis sit ponderis instar
 686 haud magni, minime dissimulare queo.
 687 Ut nihil a genero capias, a sanguine juncto
 688 tantumdem cape me praecipiente meri.
 689 Non si te rogitet, non si te culpet agrestem,
 690 dixerit et silices pectori inesse tuo.
 691 Et quia rixosas damnant convivia causas,
 692 nec locus est inter libera vina foro.
 693 Inter rixantes orto certamine, vino
 694 de dubio praeceps arbiter esse cave.
 695 Nec te teste reus quisquam dicatur, et ulli
 696 alterius numquam nomine vina dabis.
 697 Semper enim tales donaria digna reportant,
 698 pondere quae certo vina priora gravant.
 699 Quaedam firma parum dedimus praecepta bibendi,
 700 sed tamen ista simul non leve robur habent.
 701 Haec sunt assiduum tibi confirmanda per usum,
 702 citra quem possunt dogmata cuncta nihil.
 703 Semper in eximiis potis est plus artibus usus,
 704 quam praecepta scholas utilitate juvant.

705 Usu artes crescunt, usus facit esse magistros,
 706 usum quisquis habet, grande juvamen habet.
 707 Quaelibet impigro perfectior ars fit ab usu.
 708 Quis satis hunc merita tollere laude potest ?
 709 Hoc nisi firmatam tibi rite paraveris artem,
 710 ebrius immunda saepe jacebis humo.
 711 Sicut ego jacui non raro in stercore (cunctis
 712 hei ! destitutus artibus) inque luto.
 713 Causa fuit lapsus, quoniam mihi defuit usus,
 714 instructo nuda scilicet arte parum.
 715 Quapropter nostris praeceptis ipse juvari
 716 qui cupis, assidua pocula verte manu.
 717 Atque assuesce merum portare capacius haustum,
 718 ne te subvertant pocula trina cito.
 719 Disce meis monitis vinum potare gradatim,
 720 pocula sex hodie, cras tibi pocula decem.
 721 Qui modo fers vitulum, poteris mox ferre juvencum,
 722 si tua vis, certos, est habitura, gradus.
 723 Pone rudimentum non in fugiente Falerno,
 724 non in diluto, fortia vina bibe.
 725 Quae si ferre vales, et aquatica ferre valebis,
 726 quae crescunt ripis Necchare cincta tuis.
 727 Et bibe dum solidae juvenili in corpore vires
 728 florent, et genua dum tibi firma virent.
 729 Nec tua tardigrados certamina differ in annos,
 730 quo senior fies hoc mage miles iners.
 731 Nec tamen hanc artem mox infamabis, et illum
 732 qui praecepta libens tradidit ista tibi.
 733 Vinoso quoties fueris certamine victus,
 734 tempore non omni victor abire potes.
 735 Sicut enim Martis dubia est, sic alea Bacchi,
 736 ludunt fallaci vina favore quoque.
 737 Non semper, licet armorum bellique peritus,
 738 Hannibal e caesis hostibus arma tulit.
 739 Nec passim vitreas Trasimene poenus ad undas
 740 contudit Ausonios Marte favente duces.
 741 Nec te, sis nostra quamvis bene tritus in arte,
 742 speres victorem semper ubique fore.
 743 Porro ubi destitui cum vi te senseris arte,
 744 debilitas artis fraude juvanda tibi est.
 745 Quamvis laudo minus factas in nectare fraudes,
 746 qui fallit vino, fallit et ille fide.
 747 Si tamen insidiis alios et fraude videbis
 748 nitier, insidias vina bibendo strue.
 749 Fraude sinunt Bacchi leges depellere fraudem,
 750 Caesaris ut vim vi pellere jura sinunt.
 751 Fallere fallentes nulli solet esse rubori,
 752 Cretensis mendax fraude petendus erit.
 753 Quid prohibet Lapithas astu superare feroces ?
 754 Centaurosque truces vincere fraude meri ?
 755 Sprevit Alexander furtivae praemia palmae,
 756 nolens hostiles fundere nocte globos.
 757 Tu mage Trojani laudabis verba Chorebi,
 758 furari palmam grande putato decus.
 759 Falle mero, dolus an virtus quis in hoste requirat ?
 760 Fallendi formas mille tenere potes.

761 Corrupendus erit parvo prius aere minister,
762 aut clam promissis alliciendus erit.
763 Misceat ut reliquis fortissima vina, tibi uni
764 sobria supposita pocla ministret aqua.
765 Lene merum modici tibi praebeat ille vigoris,
766 sorbeat annosum cetera turba merum.
767 Vina vetustatem portantia linque feroci,
768 si praesto est mustum sedulo carpe novum.
769 Vinum dulce datur, tu crebrius utere dulci,
770 ebria dulce minus pectora crede facit.
771 Si tamen et reliquos delectant musta bibones,
772ingere clam calici vina vetusta novo.
773 Si deprensus erit facile excusabitur error,
774 pincernae peccat talia multa manus.
775 Saepe foras exi mictum, lucrabere tempus :
776 quo deturbantur debita vina loco.
777 Aut oblita tuus quae tandem negligit hostis,
778 non respondendo sic ego multa bibi.
779 Mitto alias fraudes simul insidiasque dolosque,
780 quae possunt bibuli somnibus arte strui.
781 Si tamen urbane convivas fallere quaeris,
782 mox a conflati limine symposii.
783 Pocula principio quae dantur cuncta recusans,
784 dic potum vires non bene ferre tuas.
785 Corporis affecti simulatos finge dolores,
786 mendaci morbos fingere fronte decet.
787 Cuncta meri fore dona tibi gratissima, paulo
788 sed prius a morbo convaluisse gravi.
789 Inde bibenda tibi praescriptae vina diaetae,
790 magna tibi rursus ni dare damna velis.
791 Haec excusantem nemo te ad pocula coget,
792 moribus incultis ni Polyphemus erit.
793 Post ubi convivae primo incaluere Lyaeo,
794 insere sed placido vina benigna pede.
795 Ne me convivae fortasse putetis agrestem,
796 quamvis firma parum sit valetudo mea,
797 attamen hanc pateram plenam saliente Falerno
798 praebibo vicino pignus amoris ego.
799 Admissus tali ad communia pocula pacto,
800 tandem cum fessis dissimulata face.
801 Hac quoque fraude potes semel omne cavere Falernum,
802 arrident animo cum male vina tuo.
803 Profuit haec etiam nobis fallacia multum,
804 qua ferme potus saepius utor adhuc.
805 Post quam paene mihi videor succumbere velle,
806 et multis cyathis membra gravata jacent,
807 atque stupent omnes consumptae in pocula vires,
808 nec nobis ultra spes opis ulla datur.
809 Occulte madida titubans discedo palaestra,
810 et fugio erranti fervida vina gradu.
811 Sic nondum accepto letali vulnere, memet
812 semianimem certae subtraho saepe neci.
813 Sperata palma spolio simul antibibones,
814 quam ferrent de me non abeunte prius.
815 Nil vetat exemplum cur non imitere magistri,
816 nec velit occultae te puduisse fugae.

817 Nescis palladiis quid summus rhetor Athenis
 818 fecerit, et factum non sine laude fuit.
 819 Illum non puduit dici ripsaspida, quippe
 820 vir fugiens iterum Bacchica bella geret.
 821 Et tu cede prius quam quid committis inepti,
 822 et fias bibulo fabula salsa choro.
 823 Ergo ubi cuncta tibi vincendi est dempta potestas,
 824 incipiant fessum vina referre pedem.
 825 Nemo tuo sic se jactabit vulnere, nemo
 826 clamabit victum te cecidisse mero.
 827 Sed quid tundo tuas studiis puerilibus aures,
 828 quaerendo varias sobrietatis opes ?
 829 Cur praeceptorum summam non promo meorum ?
 830 Semper ut invicta pocula mente colas.
 831 Dicam equidem, nec te suspensum nate tenebo,
 832 qui semper salva cum ratione bibas.
 833 Eoos inter magna virtute lapillos
 834 purpurea facie dicitur esse lapis,
 835 ille Methen abigens et acrepala pharmaca praestans,
 836 de virtute sua nobile nomen habet.
 837 Cum Graeis Italiae gentes dicunt amethystum,
 838 ille Gygis gemmis anteferendus erit.
 839 Quovis hunc pretio inventum mercare lapillum,
 840 vinciat articulos anulus iste tuos.
 841 Ille tibi, si non fallit natura, bibenti
 842 (talibus inest illi vis) amethystus erit.
 843 Perpetuae custos haec sobrietatis habetur,
 844 et non sectandae gemma inimica Methe.
 845 Aethiopum reges hoc delectantur et Indi,
 846 quo bene securi vina perenne colunt.
 847 Cui tamen hanc gemmam penuria denegat aeris,
 848 ille sibi alterius pharmaca quaerat opis.
 849 Plurima sunt nobis irritamenta bibendi,
 850 plurima quae pellunt dat tibi mensa Methen.
 851 Raphanus est modico medicina parabilis aere,
 852 ante merum sumptus dissipat ille Methen.
 853 Infensa origano nec vitibus aequa secundis :
 854 excludit nimiam brassica cruda Methen.
 855 Discutit hanc etiam gustatis sectile porrum,
 856 arcet jejunis cepa comesta Methen.
 857 Nec tibi ne quicquam laudatur amygdala gustu,
 858 non quae sit dulcis, sed sit amara suo.
 859 Nec male pulmo citae pecudis praesumitur assus,
 860 tantumdem coryli crede valere nuces.
 861 Et siccae fici possunt defendere siccos,
 862 excitat et ficus non bene cocta sitim.
 863 Profuit et meminisse croci prohibere valentis
 864 haec mala, si quando, ceu decet, haustus erit.
 865 Sunt qui non dubitant etiam gustare cicutam
 866 ante merum, res est insidiosa nimis.
 867 Talia contingant inimicis pharmaca nostris,
 868 proderit his longe simpliciora sequi.
 869 Tu quoque ferventi memor interpone Lyaeo,
 870 haustum de gelida jam bene potus aqua.
 871 Discutit hic si quam contraxeris ebrietatem,
 872 igneus opprimitur frigore fervor aquae.

873 Et quid hirundinei monstrem tibi pharmaca rostri ?
 874 Quae tibi sumentis crapula nulla nocet.
 875 Ne suescas Halymi supponere semina linguae
 876 undam Clitorio de neque fonte bibas.
 877 Et bene conditas diverso pulvere cenas
 878 sumere non avida tiro memento manu.
 879 Condimenta merum vel debile viribus augent,
 880 fortia dic quanto vina calore juvant ?
 881 Quamquam reclamet medicorum turba, sed usu
 882 hoc didici verum, quod loquor, esse nimis.
 883 Plus me quam medici movet experientia, quippe,
 884 quae solum medicos reddit et ipsa bonos.
 885 Haec quoque ad extremum praecepta prioribus adde
 886 potanti numquam praetereunda tibi.
 887 Nulla cum muliere meri certamen inibis,
 888 nec cum multibiba congregieris anu.
 889 Inveniuntur enim mirando gutture Bacchae,
 890 quae spernunt ipsum vina bibendo deum.
 891 Quas bene Amazoniis possis conferre puellis,
 892 quoslibet audentes sustinuisse viros.
 893 Quamvis has vino vincis, victoria laudis
 894 aut nihil, aut prorsus est habitura parum.
 895 Quippe tibi imbellis magnum et memorabile nomen,
 896 nulla dabit multo femina victa mero.
 897 At si victus eris, cunctis ludibria fies,
 898 quod vir ab imbelli victus es ipse manu.
 899 Sicut Pelidae non multum laudis Amazon
 900 victori virgo Penthesilea dedit.
 901 Rectius, Aeneas Helenen jugulare Lacaenam
 902 nolens, quae patriae causa ruentis erat.
 903 In tali pugna potius Cythereius heros
 904 quam ferus Aeacides tiro sequendus erit.
 905 Insuper est tibi mens ludibria plura cavendi,
 906 et mala vinoso saepe ferenda ? Vide
 907 antene decoctum lecto somnoque Falernum
 908 ebrius e tectis egrediare tuis.
 909 Haec tibi prima puer fuerint elementa bibendi,
 910 quae si cognoris mox graviora dabo,
 911 quae nunc ferre nequis, prohibet quoque cetera Bacchus
 912 effari puero, non nisi fanda seni.
 913 Haec ego versiculis cecini juvenatus ineptis,
 914 quae qua scripta vides, hac quoque mente legas.
 915 Ut nobis vacua placuit nunc mente joculari,
 916 sic quoque censebis carmina nostra jocum.
 917 Nec mihi propterea metuendos esse Tomitas
 918 spero, nec Euxini frigora dura freti.
 919 Non docui qua sint fallendae fraude puellae,
 920 nupta nec alterius quo capienda dolo.
 921 Non scelerata sonat violati crimina lecti
 922 ars mea, nec Veneris turpia furta sonat.
 923 Oscula nulla docet, nisi quae figenda Lyaei
 924 sunt placido plenis ore pudica cadis.
 925 Nullus amor, nullum nostro est in carmine stuprum,
 926 nullum habet infandum nostra Camena scelus.
 927 Sobria concessi monstravimus orgia Bacchi,
 928 nonnumquam et liciti bella jocosa meri.

929   Judiciis ideo non sum damnandus iniquis,
930   nec peccata Methes, nec mala lustra probo.
931   Nec me vinoso madidum de carmine cense,
932   ebria Musa mea est, sobria vita mihi.
933   Quod vinum gelidis ego poto libentius undis,
934   hoc mihi quis vitio vertere quaeso velit ?
935   At tu qui nostram non horres lividus artem
936   carpere, et obliquo rodere dente Theon.
937   Non mala, non diras tibi iniquior imprecor ullas,
938   "Ibide" quas memorat Naso poeta sua.
939   Dummodo propitium numquam tibi numen Iacchi
940   esse velit : potes ut bona vina semel.
941   Laetitia careat, careat dulcedine Bacchus
942   improbe spurcidico quem bibis ore Mevi.
943   Nullus contingat sitibundo nectaris haustus,
944   pellat vappa tuam, turbida faexque sitim.
945   Degustes non lene merum, non dulce Falernum,
946   pendula vina bibas, mucida vina bibas.
947   Denique quando vides lepidos potare sodales,
948   et nitida laetum sumere fronte diem,
949   despectus solus sedeas, et ringere tristis,
950   invida discruciat dum tua labra sitis.
951   Maenades et Satyri demum (ceu Penthea matres
952   Thebanae) lacerent ter perimantque male.
953   Et tua claudantur nullo sparsa ossa sepulchro,
954   quod rabido faciles carpseris ore jocos.
955   Lusus habet finem, juvenes date vina magistro,
956   non alia a vobis praemia namque peto.
957   Dumque meam plenis cyathis versabitis artem,
958   discipuli memores vos precor este mei.